

ANT

Haftalık Dergi • 3 Ocak 1967 • Sayı: 1 • 125 Kuruş

- Devrimci İşçiler Konfederasyonu kuruluyor
- TMTF olaylarının içyüzü
- Öğretmenlere baskı şiddetleniyor.
- İşsiz Türk işçileri Doğu Almanya'ya geçiyor.

BAGIMSIZLIK VE SOSYAL ADALET İÇİN

TÜSTAV

12 Sayfalık Türk Solu ilâvemizi İsteyiniz

HAFTANIN NOTLARI

Kosigin

Ekonomik ve ticari ilişkilerin geliştirilmesi yönünden ziyaret olumlu sonuç verdi.

Noel dolayısıyla Vietnam'da varılan ateş-kes anlaşması uzun sürmemiş ve çarpışmalar yeniden başlamıştır.

26 aralık

- Bütçe Komisyonunda Millî Savunma Bakanı Topaloğlu «Bir harp vukuunda Türkiye için ihbar süresi (0) sa. attır» dedi.
- Yunanistan'daki hükümet değişikliğinden sonra Türk-Yunan ikili görüşmeleri suya düştü.
- Akaryakıt fiyatlarının a-aylanmasını sağlamak üzere İstihsal Vergisi'nde yapılan değişiklikle ilgili tasarı Başbakanlığa verildi.
- Yeni Federal Alman Başbakanı Kiesinger, NATO'nun gayelerinin yeniden gözden geçirilmesini istedi.
- Görevlerinden uzaklaştırılan genel müdürlerin Danıştay'dan iptal kararı aldıkları takdirde eski görevlerine muhakkak iadesi gerektiğini Danıştay Başbakanlığa bildirdi.
- Başkan Kennedy'nin öldürülmesiyle ilgili «Bir Başkanın Ölümü» adlı kitabın yazarı William Manchester de ağır şekilde hastalanarak hayatı tehlikeye girdi.
- Aydın Milletvekili Reşat Özarda, Batı Trakya ve 12 Ada için genel görüşme istedi. Aynı milletvekili, özel bir meseleden dolayı Meclis'te dövüldü.
- CHP'den ihraç edilen Tahsin Banguoğlu, karar aleyhinde mahkemeye başvuracağını bildirdi.
- Viet Nam'da savaş tekrar başladı. Taraflar birbirini ateş kes anlaşmasını ihlâl etmekte suçlandılar.
- Sabık Suudi Arabistan Kralı Suud, Kahire'de yaptığı konuşmada «Namuslu, samimi ve açık siyaseti olan bir adam» olarak nitelediği Nasır'ı desteklediğini bildirdi.
- Çin Komünist Partisi Başkanı Mao Çe Tung 73 yaşına girdi ve bu münasebetle bütün Çin'de sevgi gösterileri yapıldı.

27 aralık

- Resmi ziyareti tamamlayan Sovyet Başbakanı Kosigin Türkiye'den ayrıldı. Ticari ve ekonomik ilişkilerin artırılmasını öngören ortak bir bildiri yayınlandı.
- CHP Meclis'i'nde konuşan Nihat Erim sosyalizm prensiplerini benimsediğini bildirerek «Eeovit hasretini çektiğim liderdir» dedi.

NİHAT ERİM

- Vietnam'da bombardıman ve çarpışmalar birden bire arttı. Saygon'da liman işçilerinin greve gitmesi üzerine indirimli Amerikan askerleri yapmağa başladı.
- Benzine 7.35, gazyağına 8.8, motorine 10.2 kuruş zammı öngören tasarı Bakanlar Kurulu'ndan geçti.
- Atatürk'ün Bursa Nutku'nu yayınladığı için mahkemeye verilen Ege Üniversitesi Fikir Kulübü beraat etti.
- Petrol Ofis'te grev yapan işçiler İzmit'ten gelen akaryakıt tankerini IETT Garaj'ına sokmadılar, İzcan İstanbul'un akaryakıt sıkıntısıyla karşı karşıya bulunduğumuzu bildirdi.
- Amerikalı 12 din adamı, Başkan Johnson'un Viet Nam politikasını yeren bir mektubu Beyaz Saray'a gönderdiler.
- İstanbul Ticaret Borsasında konuşan Başbakan Demirel kâr ve servetin kalkınmada esas olduğunu belirterek iş adamlarını yatırımda bulunmağa çağırdı.
- Bütçe Komisyonu'nda TİP'i komünizmi korumakla suçlayan İçişleri Bakanı Sükan'a TİP Milletvekili Yunus Koçak «Anayasaya saygılı olmayı öğrenin, biz komünizmin Jamisi değiliz» cevabını verdi.

28 aralık

- Karşı gruba mensup öğrencilerin mahkemeden aldıkları bir karar üzerine polislerin TMTF binasını mühürlemesi olaylara yol açtı ve polislerle gençler arasında çatışmalar oldu. İkinci bir mahkeme kararıyla bina yine Faruk Yalnız'a teslim edildi.
- Petrol Ofis depolarında grev yapan işçilerle İzmit'ten getirilen petrolü zorla IETT depolarına sokmağa çalışan polisler arasında çatışma oldu, 12 grevci nezaret altına alındı.
- CHP Meclis'i'nde ortanın solu tartışmalarına devam edilmiş ve Coşkun Kırca, parti içindeki sosyalistlerin TİP'e girmesini istedi.
- İçişleri Bakanı Faruk Sükan, aşırı cereyanları önlemek için kanunların müsamahasız uygulanacağını söyledi.

29 aralık

- Memurlara avans tasarısını Cumhuriyet Senatosu'nda kabul edildi. Buna göre, genel ve katma bütçeden maaş alan devlet memurlarına yüzde 15-20 oranında avans verilecek.
- 700 Milyon Lira'lık İç İstikraz için hükümete yetki verilmesini öngören tasarı kabul edildi.
- Petrol Ofis işyerlerinde greve devam eden işçiler İstanbul'a benzin sokulmasını önlemek için Ankara Asfaltı'nda nöbet tutmağa başladı.
- Komünizm propagandası yapmaktan sanık olarak yargılanan Aşık İhsani beraat etti.
- Federasyon binasının mühürlenmesi sırasında olayların büyümesine sebep olan Toplum Zabıtası Müdürü aleyhine dava açılacağı TMTF başkanlığı tarafından açıklandı.

ANT'A ABONE OLUNUZ

ANT Dergisi'ne yıllık 60 Lira, altı aylık 30 Lira ve üç aylık 15 Lira karşılığında derhal abone olabilirsiniz.

ABONELERİMİZE KİTAP ARMAĞAN EDİYORUZ

ANT Dergisi, yıllık ve altı aylık abonelerine GERÇEK YAYINEVİ yayınlarından armağan etmektedir. Aşağıda isimleri yer alan kitaplardan, yıllık abonelerimiz iki adet, altı aylık abonelerimiz bir adet almak hakkına sahip olabileceklerdir.

AZ GELİŞMİŞ ÜLKELER VE SOSYALİZM
Fethi Naci, 7.5 Lira.

SOYİYET RUSYA, AZERBEYCAN, ÖZBEKİSTAN, BULGARİSTAN, MACARİSTAN
Melih Cevdet Anday, 7.5 Lira.

SOYİYETLER BİRLİĞİ İLE AZ GELİŞMİŞ ÜLKELER ARASINDA EKONOMİK İŞBİRLİĞİ
Mahwya, 5 Lira.

YENİ SÖMÜRGEÇİLİK
Nkrumah, 5 Lira.

ÇAĞIMIZIN SANATI
Aragon, 5 Lira.

JAPON KALKINMASI VE TÜRKİYE
Oka - Perceval
İdris Küçükömer, 4 Lira.

Dergimize yıllık abone olmak isteginde bulunan okurlarımız yukarıdaki kitaplardan ikisini, altı aylık abone olmak isteyenler ise birini seçerek isimlerini abone talebiyle birlikte aşağıdaki adrese bildirmelidirler:

ANT DERGİSİ — P.K. 934 - Sirkeci - İSTANBUL

DOĞAN ÖZGÜDEN

NİÇİN ANT?

TÜRKİYE'de sosyalizm 1967 yılına daha güçlenmiş, daha halka mal olmuş, sesini sadece yurt dışında değil, uluslararası alanda da duyurmuş bir hareket olarak girdi işçi mahallerinden dağ köylerine, üniversite yurtlarında subay evlerine kadar her sandıktan oy toplayarak meşruluğunu halk iradesine tescil ettiren sosyalizm, yarım yüzyıldan beri Türkiye'nin kaderi üzerinde söz sahibi olan bir İnönü'yü kendisinin kırk yıllık solcu olduğunu ilân etmek zorunda bırakarak etkisinin büyüklüğünü inkâr kabul etmez şekilde ortaya koydu. Ancak, solun bu hızlı gelişmesine paralel olarak meseleleri de arttı. Bugüne kadar sosyalist hareketleri basit birer polis olayı olarak gören egemen sınıflar bu büyük uyanışın karşısında daha bilinçli bir cephe kurmağa başladı.

SOSYALİZM bugün böyle bir dönemdedir ki, emperyalizm tarafından desteklenen komprador kapitalizmi ve toprak ağalığı ittifakına karşı gün gün, yer yer yaşama savaşı verecektir. Hem de sosyalizmi yozlaştıran, sosyalist hareketi bölme oyunlarına karşı da direnecek... Bu sosyalist mücadelenin ön safında işçi sınıfı vardır, köylü vardır, topramsu aydınlar vardır, gençlik vardır, dar gelirliiler vardır, tek kelimle Türk halkı vardır. Bugün Türk işçisi, sarı sendikalarca işverene peşkeş çekilir, Almanya'da uluslararası kapitalizmin çıkar oyunlarına kurban edilirken, ülkedeki aydınlar sağın hoyrat elleriyle eğitim ordusundan sökülüp alınıyor, köylünün alınteri aracıların sefalet sofralarına çerez ediliyor, faşist özentisi gruplar devrimci gençlik kuruluşlarının kapısını zorluyor, küçük esnafın gözünü kapkaççılarda dalaverelerinde sömürülüyor, dar gelirliilerin, emeklilerin, dulların, yetimlerin hakkı gelirleri vergilenmeyen toprak ağalarına yediriliyor. Türkiye'de sosyalist hareket işte bu çilekeş Türk halkının ileri hareketidir. Basıklar ne kadar zorlu olursa olsun, bu hareket demokratik yoldan ergeç zafere ulaşacaktır. Çünkü tarihi gelişme halktan yanadır.

ANT, sermayenin bilinçli müdahalesiyle, ilân pazarlıklarıyla, kredi hesaplarıyla bu harekete karşı çıkan, hiç değilse onu yozlaştırmak için ikili oynayan Bâbâli basınında yer verilmeyen gerçeklerin dille getirildiği, zincirlenen kalemlerin özgülce konuştuğu bir forumdur. ANT sosyalizmin zaferini ancak halkın demokratik mücadelesinde görenlerin, antiemperyalist mücadeleyi sosyalist mücadele ile birlikte yürütmek kararında olanların dergisidir.

- O, sömürücülüğe karşı ant'tır.
- O, sosyal adalet için ant'tır.
- O, emperyalizme karşı ant'tır.
- O, bağımsızlık için ant'tır.

- TMTF yönetim kurulu hakkında mahkemeden kesin bir karar çıkmadığı halde Ekrem Özer ve arkadaşları federasyon binasına girdi, olaya polis müdahale etti.
- Petrol Ofis'te greve devam eden Petrol İş Sendikası, hastanelere, okullara ve askeri birliklere de akaryakıt verilmeyeceğini açıkladı.
- Millî Güvenlik Kurulu toplanarak petrol boru hattı hisselerinin kimlere satılacağı meselesini ve Kıbrıs konusunu görüştü.
- Yunanistan'da üç yıl önce solcu milletvekili Lambakis'i öldürenler çeşitli hapis cezalarına mahkûm edildiler.
- CHP Meclis'te tenkitleri cevaplayan Ecevit, Ortanın Solu hareketinin ihtilâli sosyalistler tarafından desteklendiği iddiasını reddetti.
- Başbakan Süleyman Demirel Eyüpsultan Camii'nde sabah namazı kıldı.
- Odalar Birliği Genel Sekreteri Erbakan, özel sektörün her yıl 8 Milyarlık yatırım yapabilecek durumda olduğunu söyledi.
- AP Kongresi'nden önce Amerika'nın Demirel'e "milyetçileri AP'den atmak" için direktif verdiği Yeni İstanbul Gazetesi'nde ileri sürüldü.
- Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri U Thant yeni yıl mesajında Vietnam Savaşı'na acil bir çözüm yolu bulunmasını istedi.
- Sosyal Yayınlar tarafından yayımlanan Politzer'in "Sosyalist Felsefenin Temel Prensipleri" kitabı mahkeme kararıyla toplatıldı.

- Cumhurbaşkanı Cevdet Sunay, yeni yıl dolayısıyla meşaj yayımlayarak "Özel çıkarlar için ihtilâl havası yaratıldığını" söyledi millîletin ve ordunun fırsatçılarının oyuncuğu olmadığını bildirdi.
- TİP Genel Başkanı Aybar, yılbaşı mesajında 1963'ün muhasebesinin emekçi halk kitleleri açısından müsbet olmadığını belirterek "Arkada bıraktığımız yılda halkın temel davalarından hiçbirine çare bulunamamıştır. Halkın derdleri, sıkıntıları devam etmiş, hattâ artmıştır" dedi.

■ CHP Meclis'te Ecevit'ten yana ağırlığını koyan İnönü "40 yıldır devletçiyim. Devletçilik solculuktur, diyorlar. Öyleyse evet solcuyum" dedi.

■ Türk Hava Yolları'nın bütün uçaklarının yakıt ikmalinin Petrol Ofis'ten yapılması kararlaştırıldı.

■ Yugoslavya'da eski Cumhurbaşkanı Muavimlerinden yazar Milovan Cilas, Tito'nun ilân ettiği aftan yararlanarak 4 yıl 8 ay sonra cezaevinden çıktı.

■ TÖS Başkanı Fakir Baykurt, Cumhurbaşkanı'na bir mektup yazarak şimdiye kadar 56 öğretmenle başka yerlere sürüldüğünü bildirdi ve Eğitim Bakanığı'nı şikâyet etti.

■ Yılbaşı mesajında "Türkiye her yeni yıla güçlü girecek" diyen Başbakan Demirel, Cumhurbaşkanı'nı ziyaret ederek yeni yılını kutladı.

■ Haber Gazetesi istihbaratına göre, AP içindeki mukadderatçılar Başgöl'ün liderliğinde "Millî Hareket Partisi" kuracaklar.

■ Alaska'da Unimak Adası ağığında 100 yolcu taşıyan Sovyet bandıralı bir gemi battı, 50 kişi boğularak öldü.

■ Denizyolları'nın iç ve dış hatlarda tesbit ettiği yeni zamlı tarife uygulanmağa bağlandı.

■ Birleşik Amerika, Kuzey Vietnam'a yardım ettiği için Yugoslavya'ya yaptığı yiyecek maddesi yardımını kesti.

■ Dünya İslâm Birliği'nin açacağına göre İsrail, Süveyş Kanalı'na karşı, Kızıl Deniz ile Akdeniz arasında yeni bir kanal açacak.

■ Yılbaşı dolayısıyla Vietnam'da ateş kesilme

DEMİREL

sine rağmen 180 olay oldu ve 27 olayda can kaybı tesbit edildi.

■ Avans Kanunu'nun yürürlüğe girmesi üzerine memur avanslarının bayramdan önce verilmesi için çalışmalara başlanacağı açıklandı.

■ Petrol Ofisi depolarında greve yeni yılda da devam ediliyor.

■ Yeni İstanbul Gazetesi, AP Genel Başkan Yardımcısı İsmail Hakkı Tekinel'in eşi Nedâ Tekinel'in Patrikhanenin avukatlığını 200 Bin Lira'ya üzerine aldığı ağıtladı.

Petrol İş Sendikası'nın Petrol Ofis depolarında başlattığı grev zaman zaman işçilerle polislerin çatışmasına yol açtı ve tutuklananlar oldu.

Gençlik sağcı saldırılara direniyor

■ **Sağcılar TMTF'nin kapılarını zorluyor.**

TÜRKİYE'nin en büyük öğrenci kuruluşu Türkiye Millî Talebe Federasyonu'na karşı iki yıldan beri hazırlanan tertipler, geçen çarşamba günü hükümet kuvvetlerinin de desteğiyle federasyon binasının basılmasına kadar vardı.

Bütün öğrenci kuruluşlarının katılımıyla yapılan Adapazarı kongresinde gençliği gerçekten temsil edebilecek nitelikte bir yönetim kurulu meydana getirilmiş, başkanlığa Sencer Günessoy, ikinci başkanlığa da Faruk Yalnız seçilmişti. Ancak, Türkiye'deki bütün demokratik kurumlara olduğu gibi gençlik kuruluşlarına da el koymak kararına olan sağcı kanat, çevirdiği bütün entrikalara rağmen federasyonu ele geçiremeyince başka bir tertibe başvurmuş ve aynı yerde düzmece bir kongre yaparak Ekrem Özer Başkanlığında yeni bir yönetim kurulu seçtirmişti. Ne var ki sağ kanadın düzmece kongresi sonuçlanmadı. Günessoy - Yalnız ekibi TMTF'nin Çağaloğlu'ndaki binasına yerleşmiş bulunuyor-du.

Tertibin ikinci safhası, Ekrem Özer grubunun bir İstanbul mahkemesi'nden aldığı ihtiyati tedbir kararıyla bir iera memurunu da yollarına alarak federasyon kapısına dayanma-

larıyla başladı. Özer federasyonun meşru yöneticileri kesinlikle tesbit edilmeye kadar binanın tahliye edilmesini ve kapısının mühürlenmesini istiyordu. Gerçi ortada bir mahkeme kararı vardı, fakat federasyonun birinci başkanı Sencer Günessoy o sırada Ankara'da bulunuyordu. Bu yüzden ikinci başkan Faruk Yalnız, federasyon binasının boşaltılmasına ve kapısının mühürlenmesine izin veremeyeceğini söyledi. Bunun üzerine toplum zabıtası memurları sille tokat içeri dalarak devrimci gençleri kapı dışarı sürüklemeye başladılar. Direnen gençler daha sonra Top-

ması üzerine Faruk Yalnız ve arkadaşları tekrar federasyon binasına girdiler. Yalnız, salonunda toplanan gençlere "Türkiye'de bugün oynanan oyunun çok enteresan bir perdesini burada gördünüz. Biz bu memleketi sömürenlere karşı mücadelemize devam edeceğiz" dedi.

Bu olay aslında geçen yıl "Mein Kampf"lı gençlerin federasyon binasını basma olayının bu defa devlet kuvvetleri tarafından da desteklenen bir tekrarıydı. Devrimci kuruluşları ele geçirmek için hiçb'r maddi fadakarlıktan kaçınmayan sağ, iktidarın da desteğiyle son hamleyi yapıyordu.

Nitekim, ihtiyati tedbir davasının görüldüğü 17. Asliye Hukuk Mahkemesi'nde Yalnız grubunu eski TMTF mensubu avukatlar savunurken, Ekrem Özer grubunun avukat sandalyelerinde Abdurrahman Şeref Işık, Ergun Göze, Tuğrul Önder gibi sağın ve AP'nin en ateşli temsilcileri yer almıştı.

Mahkeme kararını 9 Ocak'ta verecektir. Ancak karar ne olursa olsun devrimci gençler mücadelede azimlidir ve TMTF Genel Başkanı Sencer Günessoy gençliğin kararını şöyle açıklamıştır:

"Türk gençliğini satın almak isteyenler bilsinler ki, belki binayı alabilirler, ama gençliğin kalbini asla ele geçiremeyeceklerdir. Türk gençliğinin Anıt Kabir'de yapacağı büyük kurultaya asla mâni olamayacaklardır."

FARUK YALNIZ

Muhabiri Ayhan Yetkiner, Toplum Zabıtası Müdürü Yaşar Okcuoğlu tarafından yakalanarak nezarete alındı.

Sığın oyunu, Faruk Yalnız'ın ögleden sonra bir mahkemeden aldığı tehiri iera kararıyla bozuldu. İhtiyati tedbirin kaldırıl-

TMTF olaylarında polisler açıkça taraf tutarak binaya zorla girdiler ve gençleri sille tokat sürüklediler.

DÜZELTME

Yeni Yıl Hâvesi'nde Fethi Naci'nin yazısının 2. sayfa 4. sütunundaki ilk paragrafında anlamı bozan bir atlamaya olmuştur. Şöyle okunmasını rica ederiz: «Gerçek bir kolektif çalışma sisteminin partiye hâla

yerleşmemiş olmasının yol açtığı acele yargılar, temelsiz çıkışlar devam etmekle birlikte birtakım temel meselelerde Türk sosyalizminin nitelikleri ortaya konulmaya başlanmıştır.»

"KOMPRADOR" İLTİFATTIR

Refik Erduran

TÜRKİYE'de "burjuvazi" ile çekil- gilmekte olduğunu sanan ağır iyi niyetli kişiler var hâlâ arkadaşlar arasında. Hiç değilse, zaman zaman buna inanır gibi konuşmaktan kaçınmıyorlar.

DYSA çoktan ispatlandı ki yurdumuzun sömürücü sınıfının üyelerine hiçbir tanımlamaya göre burjuva demek mümkün değildir. O yüzden "komprador" denildi bu yaratıklara.

AMA size birşey söyleyeyim mi? Ben bunlara o sözü de yakıştıramıyorum.

ZİRA kompradorluğun, yani yabancının yardakçılığının bile kendine göre bir hayşiyet ve dürüstlük ölçüsü olmak gerekir. Komprador da, ne bileyim, bankaya yatırılmak üzere efendisinden aldığı parayı cebine atmamak, karısını ucuza satmamak, günde üç kereden fazla tekmelenirse o efendinin kompradorluğundan istifa edebilmeli.

BİZİM sözkonusu yaratıkların tipik temsilcilerinde ben öyle özellikler göremiyorum. Ne inançları var, ne de ölçüleri.

FIRSAT bulsalar yalnız milleti, efendilerini ve birbirlerini değil ucan kuzuları dolandıracaklar. Çeşitli millî boynuzluluklara, koskoca ülkeyi altı ve üstüyle damping fiatına satmağa dünden razılar. Tekme dersiniz, lafı mı olur: her hareket efendilerine bağlılıklarını biraz daha pekleştirip yaltaklanmalarını artırıyor.

TARTİSMALARI saldırıları ve kendilerini savunmaları da hep ona göre.

ADALET üstünde konuşulan bir yerde telerinden biri çıkıyor, herhangi bir burjuvanın hatıta kompradorun. "İnançları ci karlarına aykırı da olsa milletin yüzünü açartan sanat de. gerisiyle öfünürüm" diye savunmacı bir insana, ozanlarımızın en büyüğüne "piç" diyor.

BU sözdeki düşünce meşruiyetsizliği ve duygu velediznalığının yanında bildiğimiz piçlik asalet ünvanı sonlur.

AYNI yerde bir başkası çıkıyor, 141 ve 142 numaralı hukuk amplarına "fazilet maddeleri" diyor.

DESPOTLUĞUN da bir üslubu, zulmün bile bir ciddiyeti vardır. İnsanlara kelepçe vurulacaksa vurulur, ama kelepçelerin bilezik diye yutturulmasına çalışılmaz.

O fetevan yumurtlayan siyaset dolandırıcısı ise kelepçeleri neredeyse boyayıp, cilalayıp biblo niyetine masalarımızın üstüne koymamızı isteyecek!

YOK, kardeşler, yok: ne yapacağımızı çok iyi bilmeliyiz.

TÜRKİYE'de ne burjuvalarla boğuşuluyor, ne de kompradorlarla.

SADECE hergelelerle uğraşıyoruz.

TÜRK SOSYALİZMİNDE YENİ DEVİR

Almanya'ya gönderilen işçilerimizi Alman kapitalizmi bugün kapı dışarı ediyor.

CHP

CHP Meclisi'nde Ecevit galip çıktı

CHP Meclisi'nin "Ortanan Solu" üzerinde bir hafta süren tartışmaları sonunda Genel Başkan İnönü, Ortanan Solu ekibini açıkça tutarak kendisinin 40 yıldır solu olduğunu söylemiştir. Böylece CHP içinde Ortanan Solu ekibi güç kazanmıştır.

Kapanış konuşmasını yapan İnönü bugüne kadarki ihtiyatlı tutumunu bir yana bırakarak Ecevit ekibini açıkça savunmuş ve "İftiraya karşı solculuk" sloganını ortaya atarak "Kırk yıldır devletçiyiz. Devletçilik solculuktur, diyorlar. Böyle ise solcuyuz. Halkçıyız. Halkçılık solculuksa evet böyledir. CHP madem solu tanımıyor, öyle ise solculuğu benimsemek gerekir. Ortanan solu meselesi, kendimizi anlatmak kadar, savunmak meselesidir" demiştir. İnönü'nün Ecevit'ten yana tutum takınması üzerine CHP'de Ortanan Solu'na karşı olanların temizlenmesi beklenmektedir.

İŞÇİ

Batı Almanya'da işsiz kalan Türkleri Doğu Almanya istiyor

BUNDAN beş yıl önce, yurtlarında bulamadıkları bir lokma etmek için Batı Almanya'ya göç eden işçilerimiz, Noel dolayısı ile dönmektedirler. Almanya'da maden ocaklarında kolaylıkla yer bulabilen kaba iş gücüne artık ihtiyaç kalmamıştır. Elektrik ve petrolün sanayiye uygulanması sonucu, kömür stoklarında artış olmuş, Almanlar ürettikleri kömüre pazar bulamaz duruma düşmüşlerdir. Nisan sonlarına doğru işsizlerin yeni iş alanlarına aktarılacağını umanlar varsa da, bu henüz bir umut olmaktan i-

leri gitmemektedir. Batı Almanya'da başıboş kalan işsizler ordusu, kendilerine yeni iş yerleri arayacaktır. Bunlar yurda döndükleri zaman da işsiz kalacaklarını bilmektedirler.

Almanya'daki iş ve işçi durumu üzerinde araştırmalar yapan Fahrettin Kerim Gökay yurda döner dönmez, düzenlediği bir basın toplantısında şunları söylemiştir:

"Kanaatim şudur ki, Almanya'da halâ yabancı işçiye ihtiyaç vardır. Şimdilik bir duraklama mevcuttur. Nisan ayında tekrar harekete geçecek kalifiye işçiye değer verecekleri anlaşılmaktadır."

Çalışmakta olan işçilerimizin yüzde 85'i kaba işlerde çalıştıklarına ve kalifiye olmadıklarına göre, bu "Nisan fırsatı"nı kaçırmış bulunmaktadırlar.

Yurda dönenler, döneceklerdir. Batıdaki gelir yükseliğine alışmış olup ta dönmeyenler ne yapacaklardır? Gelen haberlere göre, Batı Almanya'nın işçilerimizi salıvermesi karşısında, Doğu Almanya işçi talebine başlamış, dileyenlerin çalışabileceklerini bildirmiştir. Batı Almanya'dan Doğu Almanya'ya bir işçi göçünün başlaması beklenmektedir. Biz Doğu Almanya'yı resmen tanımadığımızı göre, oraya geçecek işçilerin durumu ne olacaktır? Şimdi iş ve işçi Bulma Kurumu yetkililerini kara kara düşündüren konu budur. Ya işçiler dönmek de, Batı'dan Doğu'ya geçerlerse?... Ya orda Batıdan Doğuya işçi sevkedilen özel organizasyonlar kurulursa?..

Öte yandan iktidarı tutan bazı gazeteler Avustralya'dan işçi taleplerinin başladığını, 55 Bin Türk işçisinin oraya gideceğini yaymaktadırlar. Bununla bir kapı kapanırken bir başka kapının açıldığını göstermek istemektedirler. Oysa, meselelerin içyüzünü bilenler, resmî makamların kitleler halindeki göçü, bulunduğu yerden alıp bir başka yere aktaracak kadar enerjik davranamayacağını hatırlatmaktadırlar. Şimdilik Avustralya'ya işçi gönderme bir hayal ve propagandadan öteye geçemez.

İNANDIĞI dava uğrunda çektiği çileler ve işkencelerle yüzde yüz saygıya layık Şefik Hüsnü o tarihteki Türk Sosyalistleri adına Mustafa Kemal hareketine sadece İstanbul'dan çektiği bir tebrik telgrafı ile katılmıştı.

Bu örnek bugün de sosyalist akımı sadece İstanbul'dan sohbet meclislerindeki nükteli eleştirilerle yürütmek isteyenlere tatlı bir ibret anısı olmalıdır.

Bugün sosyalist hareket şu veya bu şekilde tepeden iktidara gelme hayallerinden başka bir şey düşünmeyen halk önünde meçhul dar bir kadro hareketinin sofra başı çekmesi değildir.

Türkiyede sosyalizm ilk defa olarak siyasi bir parti örgütü içinde halka dönüşmüş ve halka açılmış bulunmaktadır. Bu imkâna burun kıvrarak halkı halk liderleriyle birlikte bilinçlendirmek ve bir örgüt içinde güçlendirmek yerine eski minval üzere olumsuz bir yericilik ve maskelenmiş kişisel kıskançlık ve ihtiraslarla cadı kazanı kaynamak, sübhail ve sağlam bir gelişme gösteren sosyalist akıma usulca kezzap dökmeyle çalışmak demektir.

Üniversite, C.H.P. nin ilerici kanadı ve zinde kuvvetler üçlüsünün içinde halka dönük katkısız bir sosyalist partisinin çizgisini bulundurmadan kurabileceği antiemperyalist bir cepheyle önemli sonuçlar alabileceği iddiası Türkiye'de halkı tanımamak, temelde halka ait çıkarlarını halksız da korunabileceğine inanmak anlamına gelmektedir ki bunun sonucu halkın eski düzeni rahmetle anacağı bir faşizmdir.

Halkın çıkarlarını bilinçlenmiş halktan daha iyi hiç kimse düşünemez. Ve bu bilinçlenmeyi hızlandırıp örgütlemek yerine politik planlardaki tepeden davranışlarla başarılı ilerlemeler yapılabileceğini sanmak, bir kere daha halkın makama kavuşunca merhabasının şeklinin değişmesi ihtimali de olan aydınlarla iyice çatışmasını ve bir süre adamakıllı ezilmesi riskini hiç umursamamak anlamıyla sakatlıdır.

Antiemperyalist bir cepheyle halkla örgütlenmiş katkısız bir sosyalist partisinin de bulunması şarttır. Sosyalist olmadığı halde duygu yönünden antiemperyalist olan güçlerin yanında sosyalist olduğu ve sömürüye ta kökünden karşı çıktığı

için antiemperyalist olan güçler elbetteki çok daha geçerli ve ilk adımda başlayacak bozulmayı önlemesi yönünden de çok daha elzemdir.

Bu bakımdan sosyalist aydınlarla tarihsel görevler düşmektedir.

Bu görevin başında emekçi sınıfın içinde ve bilhassa Anadolu'da fillen çalışmak gelmektedir.

Oda sohbetleri ve sofra konuşmalarıyla sosyalist akımı ayakta tutmak ve yürütmek devri çok gerilerde kalmıştır.

Askeri darbeleri sınıfı niteliği olan halk ihtilalleriyle karıştırmak ve bu çeşit halk dışı hareketlerin de mutlaka sosyalizme yöneleceğini hayal etmek, sosyalizmi bir sorumluluk ve bir tarihsel borç olarak kabul etmiş kişilerin harcı değildir.

Bir an önce ne şekilde olursa olsun iktidara gelmek hırta başka şeydir, sosyalist dönüşüme bir ömür adanarak halkın içinde çalışmak başka şeydir. Birinciden yana olanlar gerçekte ikincinin zorluğunu göze almayan ve bu uğrayışa katılmaktan yan çizenlerdir.

Ayrıca sosyalizm kapitalizmden dilediği payı alamadığı ve kendisine layık gördüğü hayatı yaşayamadığı için sömürücülere kızan aydınların ilk anda diledikleri hayata kavuşacakları bir sistem olarak da düşünülmemelidir.

Sosyalist düzenler kendisine sosyalist demiş aydınlarla mükafat dağıtma sistemi olmaktan çok uzaktır. Sosyalizmden böyle bir mükafat umanlar ve sosyalizmin kendilerine bugünkü zengin burjuva yaşantısını bahşedeceği hayaliyle sosyalistliğe özenenler gerçekte kapitalist düzende tepelere geçememenin açlığını taşıyan bireycilerdir. Bunların sosyalistlikle ilgileri yoktur.

Sosyalistlik kişilerin kendisinin değil, emekçi sınıfının iktidara gelmesi için çalışmasıdır. Bu da ancak politik planlarda fırsatlar kollamakla değil, siyasi bir örgüt içinde canını dişine takıp uğraşmakla olur.

Bu sebeple bugünkü halka açılmış Türk Sosyalizmini bir avuç insana ihtisar eden kadrocu eski İstanbul sosyalistliğiyle karıştırmamak gerekir.

Bütün mesele bunu anlıyabilmekte ve buna inanmaktadır bugün.

Yaşar Kemal

İNCE MEMED

YAKINDA ÇIKIYOR

ARARAT YAYINEVİ
Ebusuud Caddesi, Tan Hanı, 204
Sirkeci — İSTANBUL

(Ant — 12)

Devrimci Sendikalar yeni bir konfederasyon kuruyorlar

■ Yeni sendikaların
adı DİSK olacak

Türk - İş'in işçi sınıfı çıkarlarına karşı tutum takınması üzerine devrimci sendikacıların yeni bir konfederasyon kurmak için giriştikleri teşebbüs yeni yılda gerçekleşme safhasına girmiştir.

Türk - İş'e karşı sendikalar arasında uzun zamandan beri görülen tepki, özellikle Paşabahçe grevi sırasında Türk İş yöneticilerinin grevçilere karşı bir tutum takınmaları ve işverenle anlaşmaya varması üzerine daha da giddetlenmiş bulunuyordu. Bu olayda grevçilerin yanını tutan sendikaların konfederasyon onur kuruluna verilmeleri, bardağı taşıran son damla olmuştur.

DİSK'in kurucularından Kemal Türkler ve Rıza Kuas, diğer sendikacılarla birlikte

■ Kurucu sendikalar kongreye gidiyorlar.

ANT'nin yeni konfederasyon teşebbüsüne girişen sendikacılarla yaptığı temaslardan edinilen bilgilere göre Türk İş'ten geçici olarak çıkartılan sendikaların çoğu, Türk İş bünyesinde daha fazla kalmayı büyük kayıp saymaktadırlar. Bu sebeple

üstüste toplantılar yapan sendikacılar yeni bir işçi konfederasyonu kurulması için prensip kararına varmışlardır. Bu kesin karardan sonra yeni konfederasyona girmesi mümkün olan sendikacılarla temas edilmiş ve onların da onayı alınarak çalışmalarına başlanmıştır.

Daha sonra, dört sendikadan birer uzman, yeni konfederasyonun anattüzüğünü hazırlamakla görevlendirilmiştir. Bu dörtli komite de çalışmalarını üç gün içinde tamamlamış ve yeni konfederasyonun kurucularını tes-

SALON SOSYALİSTLERİNE TATLISU ÜLKÜCÜLERİNE VE TÜM UYUYANLARA

DAĞ başını duman olsa da olur ama yurt yüzeyinde tüm satılmışlar, çıkarcılar ve onlara uyduluk eden bir sürü kişiliği silinmiş yaratık gemi ayağı alınca iş değişmeli değil mi? Geride bıraktığımız yılın son ayında olup bitenler nasıl oluyor da bunca toplumsunun, bunca ülkücü ve ilerici geçinenin kıllarını kıpırdatmıyor, anlaması çok güç. Öyle düşünmek gerekiyor ki, ya kıyıda köşede yaptığımız yurtseverlik, halkçılık, bağımsızlık ve kurtuluş edebiyatını bırakın ya da biraz duyarlılığınız kalmışsa silkinin, doğrulun ve karşı çıkın ülkeyi yaşamaz duruma düşürenlere...

ULUSAL kaynaklarımızın korunması, yurdun asalak yabancı-lardan arınması, sil baştan bağımsızlığımızın elde edilmesi, Amerikanlaştırılmış eğitimimizin ulusaştırılması ve yurt çocuklarına eşit eğitim olanaklarının sağlanması, toprak sorunundan başlayarak bu kokmuş düzenin sosyal adaleti sağlayıcı bir biçime getirilmesinedek... ana sorunlar üzerine bir çift söz söyleyen öğretmenlerin yerinden ve işinden edilmediğini söyleyecek çıkabilir mi aranızdan? Üstelik yürürlükte dedikleri Anayasa da tipikisi tipikisine uygundur eğitimcilerin dersliklerde ve halk içinde savundukları düşünceler. Ne oluyoruz öyleyse? Ne olacağınız yok, kıyamet kopuyor Türkiye'de kıyamet! Hem de büyük kıyamet.

ATATÜRKÇÜLÜK MÜ? Amerikan aleyhtarı gösterilere katılanlar deliklerde inlerken, Ankara ve Adana cezaevlerini doldururken susarsın! Sana dokunmayan yılan bin yaşasın öyle mi? Yaşasın bakalım. Ama yaşamak için seni de yiyecektir, hiç kuşku olmasın. Halktan ve halk sorunlarının çözülmesinden yana olan öğretmenler listeler halinde bakanlık emrine alınırken, her gün gazeteleri doldururken haberleri, susarsın, kılın kıpırdamaz. Neymiş, yere batarsa eyde karı ve çocuklar varmış. Olsunlar bakalım, bu yılan onları yemek için de zaman yaratacaktır, sen böyle uyusuk tuşusuk bekledikçe, "Bizden önce İsmet Paşa var, o önlere tehlike olsa!" diye avunmaya kalktıktan...

VATANIN bağrına düşman dayamış hançerini diye edebiyat yapmak olsa bir sıcak salonda, ötersin değil mi burjuva artıklarının önünde? Vatan çılgıncı yere serilmiş, oturmış göğsüne Tekesli çavuş, dese ozan, susarsın değil mi? Çünkü, vatanın bağrına düşman hançer değil, dolar dayamıştır. Dolar susturur seni. Bunun yeni saldırı yöntemi olduğunu düşünmezsin, usak! Seni vurmak için alçaklık zıpkıncılığı yapmamız gerekiyor.

EVET, açmazsın ağzını ve de yumarsın gözünü. Aslında yumsan da olur yummasan da. Amerikan doları her yanını donatmış, kapatmış, taş etmiş seni. Sen, ünlü öykücü, sen ünlü politikacı, sen ünlü bilimci kim neden susuyorsun. Amerikalı saatı seksen liradan seni kendi masasında oturtup da altına araba, apartman katı ve bir sürü dünyalık verdi diye?

NEDEDEN gözün kapalı ve ağzın bir karış açık seyrediyorsun. Mer-sin Valfinin onbir eğitimciyi, Adana Valisinin sekiz eğitimciyi, Isparta Valisinin bilimci kaç eğitimciyi... ezdiklerini, fındarmalarla, tomson tabancalarla kovalattıklarını ve sonunda da Eğitim Bakanlığı ile, yani hükümetle (ve de işin içinde Amerikan parmağı olarak) işbirliği edip onları aç-çıplak bırakmalarını?

DEMEK Atatürkçüsün sen, demek ortayolculuk olarak anlıyorsun Atatürkçülüğü? Demek Kadiri ve Kozan köylerinde öğretmenlere denetmen'in salık verdiği Atatürk'le konuşmalar, Atatürkçü olmak, Atatürk Yolu, Atatürkçülüğün ilkefieri, Atatürk Diyor ki... adlı kitapların toplatılmasına, öğretmenlerin evlerindeki kitapların ciplere doldurulup il yetkililerince götürülmesine de ses edemiyorsun, ağzın açık bakıyorsun ha!

TAŞTAN farkın yok mu diyorsun? Taş kesil e mi, taş ol!

VUH olsun senin yurtseverliğine, yuh olsun senin toplumsuluğuna. Yuh olsun senin ülkücülüğüne. Demek bunları yazarsan ilân alamaz gazeten, demek kız kaçırma olayları daha tehlikelidir! Toprak doyura, başka birşeycik demem...

Mahmut Makal

kıl edecek olan sendika başkanlarına vermiştir. Bu sendika başkanları kurulu, organlar ve organların yetkileri üzerinde bazı değişiklikleri gerekli görerek, bu değişikliklere göre yeni bir anattüzük taslağı hazırlanmasını kararlaştırmıştır.

Yeni konfederasyonun kuruluş çalışmalarını yürütmek üzere görevlendirilen beş sendika şunlardır.

Türkiye Lâstik - İş Sendikası
(Başkanı Rıza Kuas)
Türkiye Maden - İş Sendikası
(Başkanı Kemal Türkler)
Türkiye Gıda - İş Sendikası
(Başkanı Kemal Nebioğlu)
Türkiye Basın - İş Sendikası
(Başkanı İbrahim Güzelce)
Kimya-İş Sendikası
(Başkanı Nejat Akbay)

Bu sendikaların başkanları, yaptıkları son toplantıda yeni konfederasyonun kurulması için 274 sayılı Sendikalar Kanunu'na kongre kararı alınmasını zorunlu görmüşlerdir. Bu amaçla bu sendikalardan bazıları 12. Şubat 1967'de olağanüstü kongre yaparak genel kurulun onayını ve kararını alacaklardır.

Ortanın solu ya da icazetli sol

Bülent Ecevit, C.H.P.
Meclis'te ortanın solu-
nu savunuyor:

«Gezdiğimiz yerlerde iş adamları ile yabancı gazetecilerle görüştük. İstanbul'da Amerikan Siyasi Konsolosluğu, sosyal demokrasiyi izahımızı kabul etti ve bizi alkışladığını söyledi.»

■ Yeni konfederasyonun ismi DİSK olacak.

Yeni Konfederasyonun adı için henüz kesin bir karara varılmamıştır. Bazı sendikacılar, Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu adı üzerinde durmakta ve kısaltılmış ad olarak DİSK kelimesini ileri sürmektedirler.

DİSK'in amaçları arasında özellikle şunlar dikkati çekmektedir:

● DİSK, işçilerin iktisaden hür olabilmelerini sağlamak için Türkiye'nin öncelikle iktisaden bağımsız duruma gelmesini zorunlu görür. Bu bakımdan işçi hareketlerinin milliyetçi, istiklâci, anayasada öngörülen köklü dönüşmelerin gerçekleştirilmesi açısından da devrimci bir öz kazanmasına çalışan bir kuruluştur.

● DİSK, anayasada öngörülen sosyal refah devletinin gerçekleştirilmesi için işçilere düşen görevin bilinciyle yerine getirilmesini sağlamaya çalışır.

PUSUDAKİ FAŞİZME KARŞI UYANIK OLMALIYIZ

NADİR NADİ

petrol
lambası

T OPLUM üzerine yön verici fikir hareketleri açısından Türkiye'miz geri kalmış bir ülkedir. Yeni akımlar sınırlarımızdan içeriye daima büyük gecikmelerle girmiş ve hemen her seferinde gerici güçler tarafından geri püskürtülerek sınır dışı edilmek istenmiştir. Bu yüzden, yeni akımların yurdumuzda barınıp gelişmesi, böylece daha yeni akımlara yataklık etmesi olanakları son derece daralmıştır.

N AMİK KEMAL 1880 lerde hürriyet kasideleri düzdüğü için padişahın bizzatına uğrarken, Fransız devrimini hazırlayıcılarından Voltaire'ın, ölümü üzerinden yüz yılı aşkın bir zaman geçmiş bulunuyordu. Hem Voltaire, Namık Kemal gibi genç yaşında menfada değil, Paris halkını kolları arasında 80 lik bir (pir-i fâni) olarak izzet-ü ikbal içinde ömrünü tamamlamıştı.

Z İYA GÖKALP'in (nazariyat) ını kurmaya çalıştığı milliyetçilik akımı bizde yeni yeni filizlenmeye başladığı 1908 yıllarında Balkan yarımadasında yaşayan milletlerin hepsi çoktan birer birer Osmanlı İmparatorluğundan kopmuşlar, bağımsızlıklarına kavuşmuşlardı.

S OSYALİST akımın bizdeki kaderi de pek farklı olmamıştır. Özgürlüğü, temsil ettikleri sınıfın egemenliği ile bir tutan, milliyetçiliği de sadece egemen sınıfın çıkarını sağlamaya yarar bir dünya görüşünden ibaret sayan sayın yöneticilerimiz, sosyalist fikirlerin bu topraklar üzerinde serilip gelişmesine şiddetle karşı koymuşlardır. Yer yüzünde sosyalist akımın gelişmeye başladığı geçen yüzyıllardan ta 27 Mayıs devrimine gelinceye dek Türkiye'de Türk okurlarına sunulan sosyalist yayınların sayısı gülünç deneyecek kadar azdır. Bu akımı savunan düşünürleri her zaman kuşku ile bakılmış, düşüncelerini zemin-ü zamana uydurmaları salık verilmiş, direnen oldu mu iflahi kesilmişdir.

B UNDAN ötürüdür ki, düşünce alanında gerekli özgürlük ortamını bir türlü bulamayan Türk sosyalistleri, düşünceyi bir yana bırakıp daha çok duygularına hitap etmek zorunda kalmışlardır. Bilim ve politika alanında bütün kapıların yüzlerine kapandığı yurdumuzda sosyalistler kendilerini sanata vermişler, piyes yazmak, roman, hikâye, şiir yazmak, resim ve karikatür yapmak sureti ile bir takım semboller ardından halka seslerini duyurmaya çalışmışlardır. Uzun bir süre fikir arenasında sosyalizm üstüne üç buçuk orijinal eser çıkaramayan Türkiye'nin dünyaya ün salmış güçlü sosyalist şairlerinden birini yetiştirmesi, her halde bu nedene dayanıyor olmalıdır.

A LTI yıldıberi durum bir hayli değişmiş görünüyor. Günlük gazetelerde olsun, haftalık ya da aylık dergilerde olsun, kitap piyasasında olsun, sosyalist düşüncüyü savunup yaymayı amaç bilen göze görünür bir çaba var. Emekçi halk yığınlarının derdini dile getirmek isteyen bir sosyalist

parti de, son derece uygunsuz koşullar altında, türlü engelleri zorlayarak Parlametoya girebilmiş ve oradan kamu oyuna sesini duyurmak imkânını kazanmıştır. Bir zamanlar suç sayıldığı için kimsenin üstüne almak istemediği sosyalistlik, artık o eski korkutucu niteliğini epeyce yitirmiştir. Son altı yılda sosyalizm üzerine Türkiye'de yayınlanan kitapların sayısı, her halde sosyalist akımın başlangıcından 27 Mayıs devrimine gelinceye kadar yüz yılı aşkın bir süre içinde yurdumuzda aynı konuyu işleyen kitapların toplam sayısını kat kat aşmaktadır. Sanki arada kaybolan zamanı bir an önce kapamak bursu ile sol akımı edebiyatının çeşitli örnekleri harıl harıl dilimize çevrilmekte ve bunlar aydınlar tarafından kavrılmakta, adeta yutulurcasına okunmaktadır.

Ç AĞDAŞ özgürlük koşullarına bizde yaklaşılmaması bakımından sevindirici olmakla beraber bu görüntüye bakıp aldanmamalıyız. Sol ve İleri akım güçlenip de toplum düzeninin demokratik yoldan değişmesi olanakları ufukta belirdiği zaman, 27 Mayıs dışı bileyen gerici çevreler, bu hâli karşından tebessümle seyredecek değillerdir.

H ER İleri akımı sınır dışı etmeyi politikalarının başmaz kuralı olarak belirleyen statükocular, temsil ettikleri çıkarlar açısından bir tehlike gördüler mi, demokrasiyi ve onunla birlikte tüm düşünceleri özgürlükleri tekmelemekte bir an duraksamak istemeyeceklerdir. Sol akımı ne denli güçlense de, karşısında cümla kestirmek için fırsat kollayan gerici eller her zaman bulacağını unutmamalıdır. İki dünya savaşı arasında İtalya'nın, Almanya'nın ve İspanya'nın başlarına geleni hatırlayın. Bu ülkelerin her birinde sol akım, bugün bizde görülenle kıyaslanamayacak ölçüde yaygın ve güçlü değil mi idi? Böyle olduğu halde, neden bu milletler birer birer özgürlüklerini yitirip kaskatı diktatörlerin boyundurağı altına girdiler?

Ç UNKU tehlikeyi vaktinde göremediler; görseler de azımsadılar. İç çekişmeler yüzünden İlerici güçler bölündü ve pusuda bekleyen faşizm ejderi, kendi çıkartı uğruna her türlü özgürlük haklarına boş veren kapitalistlerin de desteği ile her yerde duruma hakim oldu.

i LERİ akımları savunmak, yurdumuzu bir an önce çağdaş uygarlık düzeyine ulaştıracak ekonomik ve sosyal koşulları gerçekleştirmek ödevini taşıyan bütün Atatürkçü aydınlar bu noktaya özellikle dikkat etmelidirler: Anayasayı ve Anayasanın vatandaşlara sağladığı hakları korumak bugün her kaygının üstünde tutulmalıdır. Ne kadar önemli olsa da, hiç bir metod tartışması halktan yana olan aydınlar arasında bir çatışma, ya da bölünmeye meydan vermemelidir.

P USUDA fırsat kollayan faşizme karşı bütün İlerici aydınlar, el ele, dayanarak uyanık bulunmalıdırlar.

Ferruh Doğan

AZİZ
NESİN

BİLİYORUM, bir yazıya, okurlara soru yöneltmek başlamak, her şeyden önce, yazarın inceliğine uygun düşmez. Ama ben yine de bir soruyla başlıyorum yazıma: "Lütfen söyler misiniz, Mısır bayrağı nasıldır?"

Bir insan, herhangi bir şeyi bilmiyorsa, o şeyi başkalarının da bilmediğini sanır. Ama bu yargının tersi doğru değildir; insan, bir şeyi biliyorsa, o şeyi başkalarının da bildiğini sanmaz.

Kahire'ye gittiğim zaman, beni en çok şaşırtan şey, Mısır bayrağını bilmeyişimin ortaya çıkmasıydı. Sonra, bu konuda başkalarının bilgisini yoklamak için, İstanbul'a dönmüşümde, birçok arkadaşlara sordum:

— Mısır bayrağı nasıldır, söyler misiniz? Ne Yön dergisindeki arkadaşlar, ne Türk Edebiyatçılar Birliği Yönetim Kurulu üyeleri, ne de başkaları bildiler. Bilgisizlikte yalnız olmayışımın gizli sevincini duydum.

— Mısır bayrağı, yeşil taban üstüne beyaz ay ve üç beyaz yıldız... diyorlardı.

Yanlış... Hem yanlış, hem de doğru. Bugün artık, yeşil taban üstüne beyaz ay ve beyaz yıldızlı bayrak yoktur. Yoktur, çünkü ortada Mısır devleti yoktur. Onun yerini Birleşik Arap Cumhuriyeti almıştır.

Aklıma "Not Constantine, Istanbul..." şarkısı geliyor; "Not Egypt, United Arab Republic..."

Şimdi söyler misiniz, Birleşik Arap Cumhuriyeti'nin bayrağını? Denemelerime göre, içtenlikle yüzde bir kişinin bu soruyu doğru cevaplandırabileceğini sanmam.

Söylüyorum: Birleşik Arap Cumhuriyeti bayrağı, yatay üç renklidir; üstte kırmızı, ortada beyaz, altta siyah, ortadaki beyaz tabanın üstünde iki yeşil yıldız vardır. Bu iki yıldız neyi anlatıyor? Adı üstünde, Birleşik Arap Cumhuriyeti... Bu iki yıldızın biri Mısır, öbürü de Suriye'dir. Ama Suriye, birleşiklikten ayrılmış, bayrakta yeşil yıldızın biri ayrılmamıştır. Öyleyse, Birleşik Arap Cumhuriyeti neyle birleşiktir? Yalnız ve yalnız kendisiyle... Kendikendisiyle birleşik, tek bir Cumhuriyet.

Bayrak üzerinde bu denli duruşumun ben- ce çok önemli nedenleri var. Bu bayrak, Mısır'ı anlatan yazının kalkış noktası olacak. Bu yıldızlar sembolünden kalkarak, Mısır'ın toplumsal tutkusunu, ekonomisini, politikasını, yarına olan umutlarını açıklayabilecek çinkü, Birleşik Arap Cumhuriyeti bayrağının beyaz tabanında, o iki yıldızdan başka yerleşecek yıldızlar için daha çok boş yer vardır. Mısır kültürünün Arap dünyasında önde oluşunu, Üçüncü Dünya denilen yansızlar bloku ağrısının Mısır'a kaygısını, Mısır sosyalizmini, Mısır ekonomisindeki zorlukları, bu bayrak üzerinde düşünerek bulabiliriz. Herde sak bu konuya dönmek üzere, geçelim.

Bilgimizi tazelemek

Yeryüzünde bayrağını bilmediğimiz çok ulus var, ama Mısır bunlardan değil. Akdeniz'in iki kıyısında iki deniz komşusuyuz bir, bundan da önemlisi, dille kolay, dört yüz yıla yakın zaman birikte, brarada, Osmanlı birliği içinde yaşamışız. Böyle olunca, bayrağını bilmemek, az bilgisizlik değildir.

Bugünkü Türk-Mısır ilişkileri ve bu ilişkilerin gelecekteki gelişimini anlayabilmemiz için, iki ulus arasındaki tarihsel birikimi bilmemiz elbette gerekir. Bu bakımdan ister sadece birazcık, çok değil, pekazcık, bu yön- de, tarih bilgimizi tazeleyelim.

Osmanlı yüzyılın başlarındayız. Osmanlı padişahı Sultan Selim. Yiğit lakabıyla anılır: Yavuz Selim...

Mısır'da Memlükler var. Memlük Sultanı Kansu Gavri'dir.

Yavuz, gülmeye başlamış. Mısır'ı alacak; yavuz kararını vermiş. Memlük Sultanı Kansu Gavri de buna biliyor.

● Mısır'da erkeklerin beşte üçü entarili

İki sultan, karşılıklı dümenlere girerler. İkisi de sultan, elbet bunların dümeni de, sultanı olur. Bakınız Yavuz'un Sultanı dümeni- ne; sanki Mısır'a değil de İran üstüne yürü- yecemmiş gibi yapıyor, yaşlı Kansu Gavri'yi gönderdiği çok değerli hediyelerle uyutup ona şöyle mektuplar yazıyor:

"Sen benim babamın, senden dua iste- rim... Alâeddin'den aldığım yerleri sana ge- ri veriyorum. Daha da ne istersen yaparım."

Yavuz, Dülkadiroğlu Alâeddin Bey'in başını koparmış, kelleyle, hediye diye Kansu Gavri'ye göndermiş. Kesik başı gören Sultan Gavri'de safak atmış. Korkudan Şah İsmail'e mektup yazıyor: "Aman, Selim'i ortadan kal- dır, bütün Anadolu senin olsun, bana nesne gerekmez."

Yavuz'un istediği de bu ya... Yaaa, de- mek Şah İsmail'e birleşirsin?

İki ordu, 24 Ağustos 1519 da Merc-i Da- bık'da çarpışır. Beşaltı saat içinde Memluk ordusu darmaduman olur. Kansu Gavri'ye in- me iner, ölür. Yerine Tomanbay geçer. Ya- vuz'un Tomanbay'a yazdığı mektuptan: "Sen alnur-satılır bir kölesin, sultanlığa layık de- gilsin. Ben, yirmi kuşaktan hükümdar, oğlu hükümdarım... Adıma hutbe okutup para bas- tar, seni vali yapayım."

Yavuz yürür Kahire üstüne. Asfaltta yü- rünüyor, ordu çölde gidiyor. Bu çölde insan susuzluktan yamır ölür. Mısır nasıl bir yer? Yıldı ya üç, ya beş kere yağmur yağar. Her yağış, ya üç, ya beş dakika sürer. Hepsini toplayan, yarım saat etmez. Yavuz'un or- dusu çölü geçerken sakırsakır yağmurlar ya- gar ve su sıkıntısı çekilmez.

Uzatmayalım, 22 Ocak 1517 de Ridani- ye'de savaş olur, Yavuz Kahire'yi alır.

Tomanbay kaçarsa da sonunda yakala- nır. Yavuz onu astırır, cesedi üç gün ipte sallandırıldıktan sonra, bu yürekli adam, sul- tanlara özgü çok büyük törenle gömülür.

Demek 1517'de Mısır, Osmanlıların ol- mustur. Geliriz onsekizinci yüzyılın sonuna. Bu yeryüzünde gözlü toprakla doymayan bi-

Mısır Değil, Birleşik Arap Cumhu

yiğit daha vardır Napolyon Bonapart... 19 Mayıs 1789'de, 280 parçadan kurulu donan- ma ve 38 bin kişilik orduyla yola çıkan Na- polyon İskenderiye'ye gelir. Yavuz zamanın- dan beri, istila edilmemiş olan Mısır'a girer, Kahire'yi alır, Padişah, Üçüncü Selim...

Fetva çıkar: "France keferesi... Mısır ve havalisini istila etmekle... Padişahımız haz- retlerine kefer-i mezbureyi def için karadan ve denizden asker göndererek mukatele etme- leri şer'an vacip olur mu? Elcevap olur..."

France keferesine savaş açılır. France keferesi, tek başına kalsa Mısır'ı da, Suriye'yi de, Irak'ı da, silip süpürecek ya, sömür- gecilik yağması başladığından, araya öbür kefereler de girince, Napolyon ordusu, Os- manlı karşısında zorlanır. O zaman Fransız- lar, halkı kendilerinden yana çekmek için, İnsan Hakları bildirisini yaymaya başlarlar. Bu propagandaya karşı Osmanlı propagan- dan da şu bildirilerdir:

"Fransalı taifesi kâfir ve Asidir. Tanrı'nın birliğine ve peygamberimize iman etmez- ler. Öbür dinleri de tanımazlar ve âhireti in- kâr ederler. Herşey bu dünyadadır, derler. Bu dünyanın ötesinde hesap kitap yoktur, derler. İnsanların hepsi eşittir, derler. Bir insanın öbürüne üstün hiç bir hak ve üstünlüğü yok- tur, derler."

...Ey Tanrıya ve Peygambere iman- an müslüman halkı, bu sapık kâfirlerle savaşmak farzdır."

Şu, Napolyon'un sözleridir: "Sömürge sis- tem gereğince Suriye üzerine yürümeye ka- rar verdim. Çünkü Suriye ve Mısır aynı hü- kümetle olmalıdır."

Bu sözde bir tarihsel gerçek vardır. Ta- rihte, Mısır'a egemen olanlar Suriye'ye sahip olmuşlardır: Firavunlar, Fatimiler, Eyyubi- ler, Memlukler, Osmanlılar... Bugün de, ya- nız bayraktaki iki yıldız olarak kalmış Bir- leşik Arap Cumhuriyeti...

Napolyon, Akkâ'da ilk yen'ligisini Os- manlıdan alır. 1801 de Fransızlar Mısır'dan, yiğitliğe krem sürmeden çekilirler. Na- polyon'un Mısır seferinden geriye ne kalmış- tır? İki şey; biri çok önemli bir söz. "Mi- sır, Mısırlılarındır!" Napolyon bu söz, Mi- sır'ın Fransızların olması için, Osmanlılara karşı söylemişti. Napolyon'dan ikinci kalan, Fransız kültürü... Bu ikisi de taaa bugüne dek sürmüştür.

Cook zamanlar önce, Arapkir'den bir adam Kavalâ'ya gelir. Oğlunun oğlunun oğlu olur, adı İbrahim... Bu İbrahim'in oğlu olur, adı Mehmet Ali. Mehmet Ali Kavalâ'da ilkin postacılık yapar, sonra simsarlık yapar. On- sekiz yağında asker olur. O sırada Napolyon Mısır'a girmiştir. Mısır'ı Napolyon'dan kur- tarmak için, Kavalâ'dan gönderilen seçme er- ler arasında Mehmet Ali de vardır. Mısır, Napolyon'dan kurtarılmıştır, ama Mısır, Mi- sır'ı kurtarmaya giden Mehmet Ali'den kur- tarılmamıştır.

Mehmet Ali, okuryazar değildir, ama ça- lışkan, yürekli ve becerikliydi. Bu yüzden ki- sa sürede kendini gösterdi. Osmanlı veziri oldu. Türk ayakkabıcuları kışkırttı. Osma- nlılar, kuvvetli bir yönetim kurmak için kişil- gi kuvvetli birini aradılar ve buldular. Kava- lâlî Mehmet Ali Paşa 1804 de Mısır valisi ol- du. Mısır'ı kısa zamanda her bakımdan ge- listirdi. Fransız subayları ve silahlarıyla mo- dern bir Mısır ordusu kurdu. O zaman Pa- dişah, Dördüncü Mahmut... Sözün gelinden an- lahiyor: Kavalâlî Mehmet Ali, Mısır'ı bağımsızlaştırıp başına geçecek. Evet, öyle oldu. Savaş başladı. Kavalâlî Mehmet Ali Paşa'nın oğlu İbrahim Paşa, Torosları aşır Konya'ya dek dayandı.

Valisine karşı umarsız kalan Padişah, Çar'dan yardım diledi.

Osmanlı ordusuyla Mısır ordusu iki kez savaştı. İkincisinin dersle dolu bir tath-acı yanı var. Kısaça anlatalım. İki ordu Nizip'te karşılaştı. Osmanlı ordusu komutanı Ha- fız Mehmet Paşa... Sonradan savaş tarihinin ünlülerinden olan Prusyalı Moltke de Hafız

Mehmet Paşa'nın komutanı subay. Prusyalı subay, durum muhayyeme yapar:

— Şimdi saldırı baş, düşmanı yeneceğin- der.

Orduda bulunan sarıklılar Hafız Mehmet Paşa'ya:

— Bugün mübarek cumadır, böyle mü- barek günde savaş şer'an câiz değildir.

Ertesi gün Moltke:

— Öyleyse, der, bu gece, gece baskını ya- palım.

Sarıklılar,

— Olmaaz, derler, kuskoca bir padişah- ın ordusu, eşkiya gibi gece baskını yapar mıymış! İslâm askerlerinin şanına hıyk de- gildir.

Moltke öyle de olmaz, böyle de olmaz. Derken Hafız Mehmet Paşa'nın ordusu kupa- tılır. Bu kez Moltke:

— Çekilip kışkırmadan kurtulalım, geri- de yeniden düzelelim... der.

Cevap:

— Ne demek? Padişahın ordusu geri çe- kilir mi hiç? Şer'atla değil. Olmaz...

Bilmeyenler, buhar uyandırıyor: senir; oysa gerçektir. Moltke, sonunda dayanmaz, "Yönünü, pusula yelken kâğıt kayarlığıyla tay- yin eden orduda daha kalmasın" diye yalın istifasını verip gider.

Dört saat içinde Hafız Mehmet Paşa'nın ordusu darmaduman olur. Kalırsa üç, kalı- lerce tutsak...

İkinci Mahmut birkaç gün sonra İstanbul için, bu kara haberi duymak istemiyordu; ancak ölümün yarın geleceğini biliyordu.

Mısır'ın elde tutulması için, Suriye'nin elde olması gerekir; tarihî bir gerçek bu... Kavalâlî Mehmet Ali Paşa Suriye'ye yürür or- dusuyla. Büyük askerî operasyonlar başlatılır; girdikleri dönemdir. Zamanın her bir dakikası İngiltere, Rusya, Avusturya, Fransa, Alman- ya, bırakmazlar. Ama Mehmet Ali Paşa, ka- badan oğula geçince kavalâyla Mısır'ı alır el, müstür artık.

Kavalâlî Mehmet Ali Paşa'nın torunu Hidiv İsmail zamanında, İngilizler Mısır'a yerleşir; İngiliz denizden İskenderiye'yi bombardıman ederler. Yıl 1882.

Şu nokta, bugünkü Türk-Mısır ilişkileri bakımından önemlidir: Mısır, 1882'de İngiliz Mısır'a girdi mi, yalnız orasıyla yet- tenecek değildir. Girdi, bütün Arap yarım- adasına yerleşmekle. Bunun için aniden, Türk ne varsa kazınmak zorunda kıldı. Türk aleyhine propaganda işte böyle başla- mıştır. Arap yarımadasında kork yel esen Türk aleyhindeki bu propaganda sonuna, Birinci Dünya Savaşı gelip oturmuştur. 1914 ve 15 de Sina çölüne ve Kanai seferinde bu- suna akan Türk kanı...

Mısır'ı aramızdan kalkan tek başıdır. Mısır da müslüman, Türk de... Birinci Dünya sa- vasında, işte bu... tutulmak istiyorlar. İstanbul'da oturan Hafız Akkâs Hafız Paşa Mısır halkına bildiriyor:

"Sevgili evlâtlarım!"

Yabancı bir devlet etnik bir yâkâhâti yu- rumunu işgali altına almaktadır. Sahnenin, ikili beklenilen kurtuluş anı en sonunda işte geldi. Ve başka, ve başka, vb..."

Padişah İkinci Abdülhamid de bir bildiri yollar:

"Mısırlı evlâtlarım!"

Sanılıyor ki, padişah hidiv hazretleri İsta- nbul'dan, "sevgili evlâtlarım!" ya da "Mısır- ı evlâtlarım!" diye seslenince, Mısır'ın fella- hu "Efendim" diyecek, "Eyva" diyecek...

Yol: çıkış

Asya, Afrika Uluslar Birliği'nin Üçün- cü kongresi için, Kahire'de Hazırık Komite- si toplanacaktır. 11 Ekim'de bana telgraf gel- di: "13 - 16 Kasım arasında yapılacak toplantı- ya geliniz!" İnanç, Asya süzünde toplantı, onbirinde çağrı telgrafı...

Sır Değil, rap Cumhuriyeti

● Kahire'nin arka sokaklarında pislik, yoksulluk ve zavallı bir yaşam.

Mehmet Paşa'nın kurmay subayı. Prusyalı subay, durum muhakemesi yapar:

— Şimdi saldırı sak, düşmanı yeneceğiz... der.

Orduda bulunan sarıklılar Hafız Mehmet Paşa'ya:

— Bugün mübarek cumadır, böyle mübarek günde savaş, şer'an caiz değildir.

Ertesi gün Molke:

— Öyleyse, der, bu gece, gece başını yapalım.

Sarıklarlar,

— Olmasa, derler, koskoca bir padişahın ordusu, eşkiya gibi gece baskını yapar mıymış! İslam askerlerinin şanına layık değildir.

Moltke öyle der, olmaz, böyle der olmaz. Derken Hafız Mehmet Paşa'nın ordusu kuşatılır. Bu kez Moltke:

— Çekilip kışkılmadan kurtulalım, geride yeniden düzelelim... der.

Cevap:

— Ne demek? Padişahın ordusu geri çekilir mi hiç? Şerefizdir. Olamaz...

Bilmeyenler, bu har uydurulmuş sanır; oysa gerçektir. Molke, sonunda dayanamaz,

"Yönünü, pusula yerine keçi kuyruğuyla tayin eden orduda daha kalamam" diye yazılı istifasını verip gider.

Dört saat içinde Hafız Mehmet Paşa'nın ordusu darmaduman olur, binlerce ölü, onbinlerce tutsak...

İkinci Mahmut, birkaç gün önce öldüğü için, bu kara haberi duymak mutsuzluktan ancak ölümün yardımıyla kurtulmuş olur.

Mısır'ın elde tutulması için, Suriye'nin elde olması gerekir; tarihsel gerçek bu... Kavalah Mehmet Ali Paşa Suriye'ye yürür ordusuyla. Büyük sömürgecilerin birbirlerine verdikleri sözlerdir. Zamanın beg büyüklüğü İngilizlere, Rusya, Avusturya, Fransa, Almanya, bırakmazlar. Ana Mehmet Ali Paşa, babadan öğula geçmek koşuluyla Mısır valisi olmuştur artık.

Kavalah Mehmet Ali Paşa'nın torunu Hidiv İsmail zamanında, İngilizler Mısır'a yerleşir; İngiliz domanması İskenderiye'yi bombardıman ederler. Yıl 1882.

Su nokta, bugünkü Türk-Mısır ilişkileri bakımından önemlidir sanırım. Sömürgeci İngiliz Mısır'a girdi mi, yalnız orasıyla yetinecek değildir. Gözü, bütün Arap yarımadasına yerleşmekte. Bunun için amacı, Türk ne varsa kazınmak için bile bırakmamak.

Türk aleyhine propaganda işte böyle başlamıştır. Arap yarımadasında kırk yıl süren Türk aleyhindeki bu propagandanın üstüne, Birinci Dünya Savaşı gelip oturmuştur. 1914 ve 15 de Sina çölünde ve Kanak seferinde toğuna akan Türk kalı.

Mısırda aramızda kalmış tek bağ, din. Mısır da müslüman, Türk de... Birinci Dünya savaşında, işte bu tutunmak istiyorlar. İstanbul'da oturan Hidiv Abbas Halmi Paşa Mısır halkına bildirir yolluyor:

"Sevgili evlâtlarım!

Yabancı bir devlet otuziki yıldanberi yurdumuzu işgali altında tutmaktadır. Sabırsızlıkla beklenen kurtuluş anı en sonunda işte geldi. Ve başka, ve başka, vb..."

Padişah İkinci Abdülhamit de bir bildiri yollar:

"Mısır evlâtlarım!"

Sanılıyor ki, padişah hidiv hazretleri İstanbul'dan, "sevgili evlâtlarım!" ya da "Mısır evlâtlarım!" diye seslenince, Mısır'ın fellahı "Efendim" diyecek, "Eyya" diyecek...

Yolu çıkış

Asya - Afrika Yazarlar Birliği'nin Üçüncü kongresi için, Kahire'de Hazırlık Komitesi toplanacaktı. 11 Kasım'da bana telgraf geldi: "13 - 16 Kasım arasında yapılacak toplantıya geliniz!" İnşaf! Ayın onüçünde toplantı, onbirinde çağrı telgrafı...

Yirmi gün öncesinden pasaport için başvurmuşum. Hergün gidip geliyordum Emniyet Müdürlüğüne, pasaport verilmiyordu. Telgraf gelisinin ertesi günü şıp diye pasaportum verildi. İşin içinde iş varmış. Onbirinde telgraf geliyor, onbirinde İstanbul Sekizinci Asliye Ceza Mahkemesinden beni arama kararı çıkarılmış. Uçağa binerken üstümü başımı, bavulumu arayacaklar. Sanıyorlar ki, Türkiye'yi batıracak bütün gizli belgeleri dışmanlara vermek için bavulumda kaçıyorum. Yoksa amaçları gümrük muayenesi değil. Çünkü gümrük muayenesi normaldir, bunun için de mahkeme kararı gerekmez. Aradıkları bulamadılar, çünkü ben onları özel kur-yelerim ve casuslarımı yurtdışına çoktan kaçırmıştım. Ama elleri boş kalmadı. Almanya'dan aldığım telif hakkından kalmış 36 dolar vardı üstümde. Dışarda kazanılmış ve dışardan getirilmiş para. Onu aldılar, üstte de 980 lira ceza verdin. Uçağa bindiğim zaman üstümde yalnız 150 Türk lirası vardı.

Kolaylık ve yardım

İlk şaşkınlığım Kahire hava alanında oldu. Büyük, çok büyük, modern, çok modern bir havaalanı. İnsan, ilk gittiği yabancı yerde gördüklerini, istemez istemez kendi ülkesindekilerle karşılaştırıyor.

İstanbul'daki Birleşik Arap Cumhuriyeti konsolosluğu vize işlemi yapmaz. Neden mi? Biz, İskenderiye'deki konsolosluğumuzu kaldırmışız da ondan. Karşılık esası istiyorlarmış. İyi ama, İskenderiye konsolosluğu gereksizmiş bize. Vize yalnız, Ankara'daki elçilikte yapıyor. İstanbul'dan gidenler, havaalanında vize yaptırabiliyorlarmış.

Polisleri bembeyaz elbiseli. Sopra bunu Kahire'de de gördüm: Mısır Arabi beyaza, beyaz da temizine çok düştün.

Polis,

— Vizeniz yok, dedi.

— Evet, burda yaptıracağım.

— Dolar?

— Yok. Türk parası var.

Türk parası geçmiyor Mısır'da. Ne olacak şimdi?

— Ben çağrılıyım. Yazarlar Birliği'ne telefon edelim.

Dün geleceğim diye telgraf çektiğimden, birgün önce gelip havaalanında beni beklemişler.

Saat yirmibir, Yazarlar Birliği'nde kimse yok.

Polis,

— Siz, gazeteci misiniz? dedi.

— Evet.

— Gazeteciler için vize parası yoktur. Bir hafta için vize işlemi yapıyorum. İsterseniz uzatırım...

Hem gazetecilere vizenin parasız olması, hem polisin gösterdiği kolaylık şaşırttı beni.

Yükü bavulumu kapı. Arada söylüyeyim ki, yükümden her türlü görevlisine kadar, garda, terminale, otelde, her yerde hepsi İngilizce biliyor, az yada çok, ama biliyorlar. Bu yükülerin, nasıl para diye tebeleş olduklarını bilirim. Önce İstanbul'dakilere bilirim, sonra dışülkelere, başka yerlerden.

— Param yok... diyerek, bavulumu yapıyorum.

Yükü bavulumu bırakmadım:

— Yoksa istemez...

Anlamadı sandım.

— Param yok diyorum.

— Anladım, istemez...

Ellarabasına attı bavulu. Dışarda başka bir yükü aldı.

— Param yok...

— Peki...

Bavulu otobüse koydu. Çıkarıp Türk parası verdim.

— Teşekkür ederim. Türk parası geçmiyor, istemez...

Otobüs daha kalkmadan bir kız bilet ke-

siyor. Ona birşey söylemeden, bavulumu aldım, iniyordum.

— Götürülecek misiniz?

— Türk parası ödeyebilir miyim?

— İstemez...

Obüslerine bilet kesti, bana kesmedi.

İşte beni Kahire'de ilk karşılayan bu incelikler oldu. Polisin inceliği, iki yükünün terbiyesi, biletçi kızın anlayışı... Bunlar hep mi tesadüf? Kahire'de kaldığım sürece bu türü, buna benzer daha çok iyi davranışlar gördüm. Bunlara küçük olaylar diyebiliriz.

Evet, ben daha çok küçük olaylarla ilgileniyor ve bundan o toplumdaki insan ilişkilerini çıkarmaya çalışıyorum.

Mısır toplumunda insan ilişkilerinin yumuşaklığı üzerinde çok düşündüm. Yanlış bu, labilirsiniz; ben bunu üç nedene bağlayarak yorumluyorum. Birincisi, çok eski bir uygarlığın çocukları oluşu... Bu öyle kolay iş değil, binlerce yıllık tarihsel ve toplumsal bir-

kim. Yükümlü bile, geçmiş binlerce yılın birası... Türk halkının ilişkilerinde de, bu soylu birikim belli olur. Çok kalınmış, hat-

tta sosyalist olan bazı ülkelerde bile, toplumsal ilişkiler böylesine yumuşamamış, incelm-

miştir. Bunun için kusaklar, kusaklar geçme-

si gerek. Hani bizim köylünün oğluna "Oğ-

lum ben sana paşa olmazsam demedim, adam olamazsam dedim" demesi işte budur. Sosya-

lizm, gelir, insana üniversiteyi bütür. Ama anlatmak istediğim o ilişki için birikim ge-

rekir.

Bu yumuşaklığın, bu yardımın ikinci ne-

deni bence, Mısır halkının tarih boyunca çok ezilmiş oluşu. Öyle ki, en amansız yerde, bir-

birine yardımdan başka hiç bir umarı yoktur.

Ayakta durması için ancak birine dayanma-

sı, birinin de ona dayanması gerekli. Türk halkı da ezilmiştir, ama Mısır gibi değil. Bu-

na ilerde de değineceğim.

Üçüncü neden, yine ezilmişliğinden... Hep başında efendi olmuş; kendinden efendi, baş-

kasından efendi, ama hep başında efendi; Osmanlıdan, Fransızdan, İngilizden... Ezil-

le ezile sertleşmiş, tersine iyice yumuşamış.

Galabiyeye, kafiyye

Bir soru daha sormama izin verir misiniz? Dedim ya, insan birşeyi kendisi bilmez-

se, başkaları da bilmez sanıyor. Hog, şimdiye-

dek sorduktarımdan bir bileni çıkmadı. Sizce, Kahire'nin nüfusu ne kadar? Söyleyin birşey;

bir milyon mu, birbuçuk mu, iki mi? Hayır, Kahire dörtbuçuk milyon... Beş milyon, altı-

milyon diyenler de var, ama dörtbuçuk mil-

yon kesin...

Havaalanından çıkar vımar, hemen kent-

başlıyor, koca kent... Geppeniz asfalt yollar, koca koca yapılar.

Atınada bana, Kahire'nin pis olduğunu söylemişlerdi. İşte gözlerimle görüyorum ki-

tertemiz... Neon ışıklarıyla pırıpır... Vitrin-

ler dopdolu. Yoksa yanlışlıkla bir modern Av-

rupa kentinden mi geldim ben?

O anda içimden geçenleri söylüyeyim mi-

siz. "İşte sosyalizmi zaferi, işte sosyalizmi zaferi..." deyip duruyorum. Sanık, ne görü-

yorum bütün bunların hepsi, sosyalizmden önce yoktu da, hemen sosyalizmle oluverdi...

Ama ertesi gün, Kahire'nin ara ve arka so-

kaklarına girince büyük bir hayal kırıklığına uğrayacağım. O ne pislik, o ne yoksulluk, o ne zavallı yaşam... O ne korkunç görüntüydü...

Otobüs bir yere geldi, ağır ağır gidiyor-

gidiyor. Pencereden bakıyorum. İki entarili-

gidiyor, salma salma... Başlarında da örtü... Otobüs onları geçince, dönüp bakayım şu ka-

dınlara dedim. Bir de baktım, başlarını kapı-

yan örtüden pırasa gibi iki büyük sallanıyor.

Mısır erkek arabanı entari giydığını bilirdim. Ama sosyalizmin, entariyi de kaldırıp er-

"Kafiyye" diyorlar. Bizde de eskiden "Kefye" denirdi.

Yollarda türlü türlü entarili erkekler, ki-

misininki çok pahalı, az pahalı kimsinininki

çok ucuz kumaştan... Niçin entari giyerler?

Önce ucuz olsun diye, üç metre basmadan bir

entari... Sonra da iklim koşulu. Sıcak mı so-

cak. Entari, alttan üfürür, üstten savurur, pü-

für püfür... Üçüncüsü de ya şundan ya bun-

dan, zamanla gelenek olmuş; zengini de paha-

lısından giyer olmuş.

Mısır'da sosyalizm kurdulunca, halkın en-

tari yerine pantol , ceket giymesini istemiş-

ler. Entari kadar ucuz, ondan bile ucuz giye-

ler yapıp sürmüşler piyasaya, ama tutmamış.

Kolay değil, bize gelenek olmuş.

Hangisine acımalı?

Ertesi gün, Asya - Afrika Dayanışma

Derneğine gittim. Toplantı bitmişti, geç kal-

mıştım. Toplantıdaki kararların dokümanla-

rını, belgelerini aldım. Bana bir rehber ver-

diler. Hukukçu bir genç adam...

Derneğin önünde özel arabada rehberi

beklemekteyim. Solda Nil, güzel bir rıhtım,

palmiyeler... Değneğine dayanarak, yalına-

yak, çok yaşlı bir adam geldi. Ben onun öne-

ce, arabanın penceresinden içeri uzanan elini

ve avucunu gördüm. Tıpkı bir iskelet, ama

birkaç yüzyıl toprak altında kalmış da, ron-

radan kalkmış bir iskelet... Biz Türkiye'de

çok yirtık pirtık, çok yamalı giysiler içinde

insanlar, dilenciler görmüşüzdür. Ama böy-

lesini görmemişizdir. Sanık üstündeki li-

yme liyme olmuş bir kefen ve içindeki, derisi

kuruyup iskeletine yapışmış bir adam... Di-

lenci sözlerinden yalnız "haddi", "kadidi" gi-

bi birşeyler anlar gibi oluyorum. Allah kah-

retsiz, param yok ki vereyim...

Soför, Arapça birşeyler söyleyince, pa-

çavradan bin kat daha paçavra çullar içi-

de canlı iskelet yalınayaklarını asfaltta sürü-

rek gitti. İküç dakika geçti, o dilenci iki te-

kerlekli bir arabayı sürerek yanımlan geçi-

yordu. Arabayı bir eşek çekiyordu. Eşek

koşum takımı, sürücüsünün üstündeki paçav-

ralardan daha da dükk... Eşek her yanına,

koşum takımı diye düğüm düğüm paçavralar

bağlanmış. Birden, bizdeki bazı türbelerin de-

mir parmaklıklarına bağlanan, düğümlenen

adak paçavralarından kalkınacak görüntüler

gözünün önüne geldi. Sanık, firavunlar pira-

mitleri yaptırırken, bu adam, eşek arabasıyla

piramitlere taş taşıyordu da, birden bir

depremler piramit taşlarının altında kaldı. Bin

yıllar sonra bu adam, eşeği ve arabasıyla taş-

ların altında, canlanıp kalktı. Kahire sokak-

larında geziyor. Eşek mi, yaşı sürücüsüne mi

acıyacığını şaşırımdı.

Şunu anlatmak istiyorum; bu adam ge-

çekte dilenci değil. Arabasıyla yük taşıyor,

emeğiyle, alının teriyle çalışıp geçmek ist-

liyor. Ama geçemediği için de, arabasını bi-

yana koyup, avuç açabileceği birini gördü mü,

dileniyor. Biyandan dilencilik, biyandan çalış-

sarak ayakta, ama bel bükülmüş, ayakta du-

racak... İki işinden hangisinin profesyonel,

hangisinin amatör işi olduğu belli değil. Ama

o zaman daha da acınası...

Niçin bu dilenci üzerinde bu denli durdum.

Çünkü bu, tek görüntü değil Kahire'de. Böy-

lelerini Kahire sokaklarında çok göreceksi-

niz.

Unutmadan, bir karışığı daha belirtmem

gerekıyor. Oturduğum özel arabanın pence-

resinden bakıyorum. Dilencinin sürdüğü ya-

vay yavaş giden eşek arabasının yanından, çi-

mento yada başka dolu çuvalar yüklü, onar

tonluk koca koca kamyonlar vızır vızır gidip

geliyor. Bunlar, büyük yapıcılığın, kuruculu-

ğun, hızlı kalkınmanın işaretleridir. Evet, Mı-

sır kalkıyor; yük dolu ve koca kamyonlar,

salkınacak paçavra düğümü eşek arabasını

ve sürücüsünü dilenciye geçerek, geride bira-

karak...

Gelecek yazı: TÜRK ÖĞRENCİLERİ

Faruk Yalnız

Genç öğretmen kuşağının en seçkin değerlerinden Mahmut Makal, köy gerçeğini dile getiren eserleriyle ün yaptıktan sonra hemen her iktidara hışmına uğramıştır. Her ne kadar DP iktidara geçtikten sonra zamanın cumhurbaşkanı bir hoş görü gösterisi yaparak kendisiyle yakından ilgilenmişse de, Makal, o dönemde de, DP'nin devamı olduğunu ileri süren AP döneminde de politikacıların baskılarına hedef olmaktan kurtulamamıştır.

ÖĞRETMEN SORUNLARI

Devrimci öğretmenler için tasfiye listesi hazırlanıyor

İSMET İnönü'nün Demirel'i uyarmasına rağmen öğretmenlere yapılan baskılar devam etmektedir. Milli Eğitim Bakanlığı'nda kurulan özel bir komisyon devrimci öğretmenleri ayıkla-mak için çalışmaktadır. İlhan Ülkan ve Mahmut Makal'dan sonra listeye alınlar sıralarını beklemektedir. Türkiye Öğretmen Dernekleri Milli Federasyonu öğretmen kırımına karşı bir kampanya açmağa karar vermiş ve Samsun'da

bir açık oturum düzenle-miştir.

Bu oturuma katılan Federasyon Başkanı Hayrettin Uysal, bugün öğretmenler üzerinde geniş bir baskının bulunduğu, bunun bir yönünün çeşitli toplum çevrelerinden geldiğini söylemiştir.

Hayrettin Uysal özetle şöyle demiştir:

"— Bugün en uzak köyde öğretmen var. Bunlar yeni kuşakları yetiştiriyor ve bulunduğru çevrede sosyal, ekonomik ve öğretici sahada çalışıyorlar. Dolayısı ile halkı uyarıyorlar. Halk uyardığı için de bundan çekinen kişiler var. Meselâ bazı siyasi partiler ve seriatçı iktidarcı kişiler. Öğretmeni toplum karşısında kararsız bir insan halinde göstermek ve sözü dinlenmez hale getirmek onlarınna başvuruyorlar. Öğretmene komünist, zındık, dinsiz denilmek suretiyle vatandaşların kafasında korkular yaratılmak isteniyor."

Öğretmenlere yapılan baskılar konusu mecliste tartışılmıştır. Ayrıca illerde federasyon avını kampanyaya devam edecektir.

Federasyon öğretmen kırımına karşı olan kampanyasına devam ededursun, —beri yandan Amasya Valisi Ertuğrul Süer Memur'un Muhakemat Kanunu'na göre beş öğretmene isten el cektirmiştir. Bir de dosya hazırlanmış ve bakanlık müfettişlerine vermiştir.

Bu durum karşısında Öğretmenler Sendikası TÖS de boş durmamış, bir bildiri ile olayı kamuoyuna vansıtmıştır. Bildiride TÖS'ün, gözü pek üyelerinin ekonomik garantisi olmaya is-

Fakir Baykurt

BUGÜN öğretmen çoğunluğunun, 624 sayılı kanuna göre resmi temsilcisi olan TÖS'ü kurdüğümüz zaman, baş sorun olarak ücret azlığını konuşuyorduk. Meslekdaşlarımız ayda ortalama 500 liradan az alıyordu. Bu işleri düzeltecek dâirenin genel sekreteri de, "Size büyükelçi maaşını verelim?" diye yakışsız kıyaslamalar yapıyordu. Kanaatimce ücret azlığı öğretmenler için hâlâ ilk değilse bile, ciddi bir sorundur.

Ama bundan daha ciddi bir sorun vardır, o da güvenlik sorunudur. Buna eski deyimle "nefsi müdafaa" demek daha doğrudur. Hiçbir normal patron düşünemezsiniz ki çalıştırdığı kimselere bu kadar "hasım olsun!" Milli Eğitim Bakanlığı, kasaba politikacılarını, partizan yöneticileri, yabancı uzman dostlarını kendine uydurmuş, elinde tüfek, sürek avına çıkmış sanki. Yüksek Disiplin Kurulu, Müdürler Komisyonu, müfettişler; doymak bilmez bir istekle öğretmen yiyorlar. TÖS'ün ufakık genel merkezindeki tek telefon dertli öğretmenlerce, koca bir santral gibi işletiliyor, cınlattılıyor. Isparta'dan, Manisa'dan, Adana ve Balıkesir'den, Samsun ve Çarşamba'dan, Denizli'den, Aydın'dan, Ankara'dan, Anamur'dan... daha birçok yerlerden öğretmenler kar kış demeden alınıp oradan oraya savruluyor. Açığa çıkarılıyor, Bakanlık emrine alınıyor. "Görülen lüzum" bütün tatsızlığıyla işler hâle geldi yeniden. Sultan Hamit vali ya da mutasarrıf olarak sürerdi. Şimdikiiler göze batanları maaşsız bırakmaktan sadıstçe bir tad alıyorlar. Çok kere savunmasını bile sormuyorlar sürdürükleri öğretmenin. Anayasa, öğretmen kıyıcı beylerin yılda bir kere bile okumadığı bir belge.

Büyük "suç", eğitimdeki yabancı etkileri reddetmek, madenlere, petrolere,

milli bağımsızlığa titiz bekçiler yetiştirmek, halkı buna benzer problemler yönünden uyarmak, bayramlarda ve anma günlerinde devrimleri ve Atatürk'ü savunmak, dernekçilik ve sendikacılıkla uğraşmak...

Böyle davranmakla ne kadar makbul birer milliyetçi olduklarını gösteren öğretmenler, hangi ellerin kışkırttığını çok iyi bildiğimiz adı "milliyetçi" dernekler tarafından da takaze edilmektedir. Türk Dil Kurumunun yamacına bir "cemiyet" dikmeyi başaranlar, gençliği çoktan ikiye bölenler, devrim ve Anayasa cephesindeki öğretmenlerin karşısına da bu "milliyetçi" dernekleri çıkardılar. İl merkezleri biliyorum, 300 üyeli TÖS şubesi ancak beraber dükkânı kadar bir yere sıkışırken, 45 üyeli "milliyetçi" dernekler, vali konağına benzer dayalı döşeli lokallere yerleşmektedir.

Şimdi manzara daha da karışmış ve gittikçe korkunçlaşan bir hal almıştır. Bakanlık öğretmenin yakasından, bütün takım taklavatıyla taşradaki partizanlık da paçasından tutmuş, ama elinden tutan yok! Bu durum karşısında, örgütlenmeyi, biribirine arımsıkı tutunmayı; ve haksızları yargı önüne götürmeyi, öğretmenler için tek çıkar yol sayıyorum. Henüz birbuçuk yaşına basmayan TÖS'ün Danıştayda ve taşra mahkemelerinde açtığı dava sayısı 200'ü bulmuştur. Hukuk Büromuzdaki gezici ve yerleşik avukat sayısını yakında üç misli artıracamız.

Ve bundan sonra makamları değil, o makamları kendi mantıksızlık ve tarafçılıklarından dolayı ters işleten yöneticilerin özel kişilikleri aleyhinde de tarminat davaları açacağız. El mi yaman, bey mi yaman, göstereceğiz. Şimdiki adeletsizliği on katına çıkararak gelsinler üstümüze, eğilmeyeceğiz.

ELİF KİTABEVİ

Her yere her kitap gönderilir. Bütün yayınları bizden ödemeli isteyebilirsiniz. Eski yayınlar aranır bulunur, yollanır. Eski kitaplarınız satın alınır. ADRES : Elif Kitabevi, Beyazıt, İstanbul

Ant : 11

ÜLKEMİZDE bugün okuyablenler açısından durum incelendiğinde, eğitim imkânlarının belli sınıflar çıkarına ve kötü bir işlerlik içerisinde olduğu ortaya çıkar. Bu da eğitimde devrim gerekliliği sonucuna varmamıza sebep olur. Çünkü bugün 44.000 köyümüzden 22.000'inde ilk eğitim yapma imkânı yoktur. Orta öğretim katında oluşmuş Fransız Burjuva eğitiminin aksaklıkları kendini gösterirken, orta tek-nik öğretimin şuurlu olarak ele alınmaması çok fazla sayıda yüksek öğrenim yapmak isteğindeki öğrenciyi doğurmaktadır.

İNİFLAR açısından konuyu incelediğimizde tarımcı aile çocuklarından okuma şansına sahip olmaların ilk öğrenimde tüm okuyanların % 70 ini, orta öğretim de % 40 ını Yüksek öğretimde % 16 sı- nı meydana getirdiklerini görürüz. Tüccar ve Memur ailelerinin çocukları ilk öğretimde okuyanların % 15 ini teşkil ederlerken yüksek öğrenimde % 80 e yaklaşımları devletin bu soruna verdiği imkânlar açısından ne derece yardımcı olduğunu ortaya koymaktadır. Diğer taraftan işçi çocuklarının ilk, orta ve Yüksek öğrenimde % 10 civarında yer almaları mezele-ye açıklık getirmesi açısından önemlidir.

OKUMA çağındakilerinden ilk öğretimde okuyanların tümü yüzde 73 ünü meydana getirirken, Yüksek Öğrenim de ancak % 3'e düşmesi ve böyle olduğu halde yüksek öğrenim kapılarındaki sıkışıklığın azaltılmaması meseleye eğilme açısından ikinci bir gerçek olarak ortaya çıkar. Yüksek Öğrenimde okuyan gençlerin çok az sayı da olan burs ve kredi alablenleri 250 TL. ile geçinmek zorundadırlar.

BU gerçekler açık olarak eğitimin sadece varlıklı ailelerin çocuklarının lehine çalıştığı sonucu ortaya çıkarmak tadır. Bunun yanı sıra Özel Yüksek Okulların kurulması ve bu okulların başarı oranının pek yüksek olması eğitim düzenimizin varlıklılar lehine gelişmesinin ikinci sonucudur.

BÜTÜN bu gerçeklerin ışığında ortaya çıkan sonuç eğitimde köklü bir devrimin gerekliliğidir.

rarla devam edeceği belirtilmektedir.

■ TÖS Başkanı Fakir Baykurt da görevinden alındı

TÖS'ün bu müdahalesi de sağcı çevrelerin tepkisine sebep olmuş ve sendika genel başkanı Fakir Baykurt, Milli Eğitim Bakanlığı Müdürler Kurulu kararı ile Ankara İlköğretim Müfettişliği görevinden alınmış ve Adnan Ötügen'in Kültür Müşterarlığı emrine verilmiştir. Fakir Baykurt, büyük bir ihtimalle, müze veya kütüphanelerden birinde pasif bir göreve verilecektir. Olay, öğretmen çevresinde ve bütün halkoyunda büyük tepki yaratmıştır.

Buna karşılık öğretmen kitlesinin çok küçük azınlığını temsil eden Milliyetçi Öğretmenler Konfederasyonu Genel Başkanı Selahattin Arıkan sağcı bir gazeteye verdiği demeçte, solcu öğretmenlerin bakanlık emrine alınmalarını memnurlukla karşıladığını söylemiştir.

Öğretmenler mesleği adına öğretmenler aleyhinde konuşmak cür'etini kendinde bulan Arıkan'ın yukarıdaki sözleri, bugün Milli Eğitim Bakanlığı'na hâkim olan zihniyetin de bir ifadesidir ve devrimci öğretmenleri zorlu günler beklemektedir.

HAYRETTİN UYSAL
— Baskı artıyor —

Milliyetçilik ve Sosyalizm

Yaşar Kemal

DÜNYAMIZDA belâli, korkunç bir propaganda ortalığı kâsıp kavuruyor. Kapitalizm, yeryüzünde, ayakta kalabilmek için, yalanını, zulmünü, haksızlığını sürdürülebilmek için olmadık çarelere başvuruyor. Kapitalizmin yeryüzünde sömürmediği hiç bir şey yok. Bütün emekleri, kültürleri sömürdüğü gibi bütün kutsal kavramları da sömürüyor. Kapitalizmin emrinde bütün değerleri altüst eden, ters mers eyleyen, yalanı doğru, doğruyu yalan yapan, insanların beynini yıkayan, gözlerini kör, kulaklarını sağır eden bir cehennem makina var, propaganda makinası. Üniversitedeki bilim adamından tut da televizyonuna, radyosuna, milyonluk tirajlı gazetesine kadar bir büyük sebek kapitalizmin emrinde. Kapitalizmin yarattığı yalan devleri. Yalanı doğru, doğruyu yalan eden devler.

Kapitalizmin emrine almağa çalıştığı, kullandığı, ters bir yöne çektiği kutsal bir kavram da Milliyetçilik kavramıdır.

Geri kalmış, sömürülen, kültürü ve toprağıyla, tarihi ve tek mil gelenekleriyle yokedilmeğe çalışılan bir memleket Türkiye. Türkiye'yi yoketmeğe çalışan sömürgecilerin usaklarının adı da: Milliyetçi. Diyeceksiniz ki, nasıl olur? Milliyetçi dediğin kendi hakkını sömürge'ye sömürttürür mü? Milliyetçi dediğin kendi kültürünü, geleneklerini yozlaştırmağa çalışanlara karşı kültürünü, geleneklerini korumaz, onlarla birlik olur mu? Milliyetçi dediğin toprağı öldürülürken durur da böylece bu ölümlü seyreder mi? Bu sorular da yanlış, yani hafif. Milliyetçi dediğin milletin topyekûn yoketmeğe çalışan sömürgecinin uşağı, maşası, ortağı olur mu? Olmaz, olmaz ama, işte onların da adı milliyetçi. Kim onları milliyetçi yapmış? Kim onlara bu kutsal kavramı sömürmek imkânını vermiş, kim onları halklara böyle tanıtmış? İşte yukarıda saydığım kapitalizmin propaganda yalan makinaları. Yalanı doğru, doğruyu yalan yapan makinalar.

Kapitalizm, beynelmil bir soyguncu sebekesidir. Kapitalizmin ne vatani vardır, ne de milliyeti. Kapitalizm, kendisine karşı her direnen gücü yok etmek zorundadır. Beynelmil bir soyguncu sebekesi olan kapitalizm asliyeti, kuruluşu, varoluşu, özü, temeli itibariyle hiç bir zaman milliyetçi olamaz. Somut bir örnek versem daha iyi ederim: Türkiye'yi ele alalım. Türkiye'deki kapitalistleri. Türkiye'deki kapitalistlerin menfaatleri dünya kapitalistlerinin menfaatleriyle biriktir. Türk halkının da menfaatleriyle taban tabana zıttır. Şöyle ki, işlenmiş madde getirir Türkiye'ye dışardan Türk kapitalisti. Bu işlenmiş maddeyi Türk halkına satar. Yüzdesini alır satıldığı malın, gerisini Avrupa'daki, Amerika'daki ağısına gönderir. Türk halkı onun için sömürülecek topluluktur. Onun için Türk halkı başka hiç bir değer ifade etmez. O, kendisine işlenmiş madde veren ağısına hayrandır. Kendi halkı ise onun gözünde sömürülmeğe layık bir köleler topluluğudur. Kendi halkının köleliği sürüp gitsin diye, Kapitalist efendileriyle işbirliği yapar. Politik işbirliği. Dünyadaki sömürücülüğe karşı koyan güçlere karşı ağısıyla işbirliği yapar. Memlekette büyük endüstrinin kurulmaması için var gücünü harcar. Halkın gözü açılmasın da olana biteni göremesin diye elinden geleni yapar. Dini eline alır, ondan faydalanır. Milliyetçi'k kavramını, din kavramını yozlaştırır. Gelenek, tarih kavramını yozlaştırır. Ya emrine alır, emrine alamazsa yozlaştırır.

Çağımız sömürgeciliğinin bin kılığa girdiği, kendini türü kutsal kavramlar altında gizlediği çağdır. Afrika'da, Hindistan'daki İngiliz albayının kim olduğunu bütün halklar biliyorlardı. İngiliz Albayı kendini gizleyemeyecek kadar açıkta bir düşmandı. İzmir'den çıkıp gelen sömürgeci düşmanını da bizim halkımız hemen öğrendi ve savaşa geçti. Sömürgeciliğin birinci safhası nispeten halklar için daha kolay bir safhaydı.

Şimdi öyle mi, sömürgecilerin buradaki büyük ekonomik güç olan kollarını açığa çıkarmak daha güç, hem de gücün gücü.

- a) Hükümet ellerinde.
- b) Bütün propaganda gücü ellerinde. 1) Radyo, 2) Büyük tirajlı gazeteler, 3) Üniversitelerde tutulmuş adamları var, 4) Dini kurumları ellerinde almışlardır.
- c) En büyük milliyetçiler onlar, en dindar kişiler onlar, vatansever kişiler onlar.

Ellerindeki ekonomik ve propaganda gücüyle yukarıdaki saydıklarını kolaylıkla sağlıyorlar. Kendilerine karşı koyanları da damgalıyorlar.

1) Vatan haini, diyorlar. 2) Dinsiz, diyorlar. 3) Elleri'deki korkunç yalan makinasını durmadan işletip, en küçük bir fırsatı bile kaçırmadan vatanseverleri halkın gözünden düşürüyorlar.

Yani yalanı doğru, doğruyu yalan edip işin içinden kolaylıkla çıkıyorlar. İngiliz Albayının Afrikada, Asyada sürdürmediği sömürgecilik düzenini, içerden tuttıkları usakları eliyle kolaylıkla sürdürüyorlar.

Yavuz hırsız ev sahibine baskın çıkıyor. Çağların en büyük

yük yavuz hırsızları çağımızdaki, geri kalmış memleketlerdeki kapitalistlerin iç kollarıdır.

Şimdi bunlara karşı savaşılan insanlara gelelim. Bunlar sosyalistlerdir. İş ters mers edip sosyalistler için beynelmilelci'dir, diyorlar. Sosyalistleri kapitalistler gibi bir beynelmil sebek gösteriyorlar. Bu, belki insan tarihinin en alçakça yalanıdır. Sosyalizm, özü, temeli, asliyeti, varoluşu itibariyle kapitalistlerin kurduğu yeryüzü sebekesi gibi bir sebekeye dönmüş.

İçte ve dışta tek mil sömürücülüğe karşı olan sosyalistler halkların menfaatleriyle yüzde yüz biriktirler. Kapitalistler milletler içinde küçük birer azınlıktır. Örneğin diyelim ki yüzde on, on beş, haydi haydi yüzde yirmi. Sosyalistler yüzde seksen menfaatleriyle biriktirler. Öyleyse sosyalistler milletin çoğunluğuyla, daha doğrusu milletin biriktirler. Milletse bir coğrafya üstündedir. Bir tarihten, bir gelenekten gelir. Dili vardır, dini vardır. Bir de kültürü vardır. Milletler sebek kuramazlar. Kapitalistler gibi insanların aleyhine işleyen bir soyguncu sebekesi kuramazlar. Onun için de onların olduğu şekilde beynelmilelci olamazlar.

Milletler, milletlerin savaş güçleri olan sosyalistler bu beynelmilelci sebekeye karşı döğüşürler.

Kapitalistler, yani beynelmil soyguncu sebekesi milletler içinde kendine karşı çıkabilecek güçleri altedemezse o güçleri yozlaştırmağa uğraşır demistik. Millet birliği kapitalizme karşı koyacak en önde bir güçtür. Kapitalistler bu güç parçalamaya çalışırlar. Sömürgeciliğin ilk safhasında kullandıkları en geçerli usul buydu. Bu usuldan vazgeçemezler. En iyi silâhtır. Millet birliğini ayakta tutan en güçlü öge nedir? Milletin kültürü. Kapitalistlerin üstünde durdukları, yoketmeğe çalıştıkları şey nedir, milletlerin kültürleridir. Bunu türlü yollarla, türlü şekilde bozuyorlar. İç kapitalistler dış kapitalistlerin kültürünün de hayrandır. Onun gibi koruyur onun gibi yatar kalkar, onu gibi... O bir maymundur. O, efendisini taklit eder. Ve halkın kültürüne tepeden bakar. Sömürdükleri onun için ancak birer köledir. Kölenin de kültürü kültür değildir. Olamaz da. Gödin şu Türk kapitalistlerinin evine, yaşayışlarına, okuduklarına, yazdıklarına bakın. Türkiye'den, Türk halkından onlarda çok az şey bulursunuz. Belki de hiç bir şey bulamazsınız. İnsanlıktan çıkmış, her birisi birer Avrupa maymunu. Ve bilinçli olarak da halkların, millî kültürlerinin gelişmesini istemezler. Yozlaşmasını isterler. Bunun için de ellerinden geleni arkalarına koymazlar.

Sosyalistler, 1) Millet bütünlüğünü ayakta tutmağa çalışırlar. Ancak bu bütünlük sağlandıktan sonradır ki, kapitalistlerin içerdeki ve dışardaki güçlerine karşı savaşabilirler. Savaşmak kurtulmak için milletin bütünlüğünü ayakta tutmak gerektir. Milleti kapitalizmin bütün yıkıcılığından korumak gerektir. Kapitalistlerin yozlaştırmağa uğraştıkları kültürü de diri taze tutmak, yozlaştırmamak gerektir. 2) Bir milletin kültürü iyice yozlaştırılmadan o milleti sonuna kadar, yalan makinası ne türlü cehennem bir güle işlerse işlesin, sömürmek mümkün değildir. Kapitalizmle savaşta kültürü dirilmesini korumak sosyalistlerin ilk işidir. a) Millet çoğunluğunun emeğini korumak için savaşmak. b) Milletin bütünlüğünü korumak için savaşmak. c) Milletin kültürünü korumak için savaşmak...

Gene tekrar edeyim, fayda vardır tekrar etmekte, bu yüzden, millet çoğunluğuyla, daha doğrusu tek mil milletle bir olan sosyalistler dünyada kapitalistler gibi beynelmil bir menfaat sebekesi kuramazlar. Onun için sosyalistlere aynı anlamda beynelmilelci denemez. Demek yalandır.

Sosyalistler insan emeğine saygı duydukları için, emeğin savaşını yaptıkları için, bütün insanı değerlerin de, kapitalizmin yıkmaya, çürütmeğe çalıştığı millî ve insani değerlerin de korunmasını zel'emesi, ayakta durması için savaş verirler.

Dünya bin e'ekli bir kültür bahçesidir. Her milletin kültürü o bahçede bir çiçek, bir renktir. Bu bin e'ekli bahçeden bir rengin, bir kokunun, bir değerin yokolması büyük insanlığın işine gelmez. Dünyamızdan bir tad, bir renk yokolur. Kapitalistler için bu bahçedeki çiçeklerin yokolması gerektir.

Nasıl emekleri yoketmeğe çalışmıyor, insan emeğinin üstüne titriyorsak insan kültürünün de üstüne öyle titiririz. Biz kendi halkımızın emeğini nasıl korumağa çalışıyorsak, başka halkların emeğinin de üstüne öylesine titiririz. Nerede olursun, nerede emek sömürülüyorsa biz orada sömürücülüğe karşıyız. Döğüşürüz. Nasıl emekte eşitlik istemekse bizim mesleğimiz, kültürde de eşitlik istemektir. Hiç bir insan hiç bir insanı sömürmesin, savaş bunun içindir. Hiç bir millet hiç bir milleti sömürmesin, savaş bunun içindir. Hiç bir millet'n kültürü, öteki milletin kültürünü ezemesin, yoketmesin, savaş bunun içindir.

FRANSA'DA

SOL MUHALEFET

BİRLEŞTİ

Fransa'da Yasama seçimleri için partiler arası faaliyet bir- denbire hızlanmıştır. Nitekim önceki haftanın başında Fran- çois Mitterrand'ın «Demokratik Sol Federasyonu» seçimlerde Gaullist partiye karşı hareket birliği konusunda Komünist Par- tiyle kesin olarak anlaşmaya varmıştır. Komünistlerle 1936'daki «Halk Cephesi» koalisyo- nundan bu yana ilk defa varılan bu işbirliği anlaşmasıyla, Sol muhalefet Cephesi Gaullist parti UNR-UDT'ye karşı seçmenlerin en azından %40'ını temsil ede- rek çıkmaktadır. Federasyonun Komünistlere ilk açılışı 1966'da Mitterrand'ın «Cumhuriyetçi Ku- ruluşlar Konvansiyonu» önünde yaptığı konuşmada «Sol Cephe- deki Birliğin Komünistlerin di- ğında elde edilemeyeceğini» açık- lamasıyla başlamıştı.

Mao Çe Tung 73 yaşına girdikten üç gün sonra Çin Halk Cumhuriyeti ilkinde 15 misli güçlü olan dördüncü atom bombasını patlattı. Fotoğrafta Mao Çe Tung görülüyor.

ÇİN DÖRDÜNCÜ "SARI BOMBA"YI PATLATTI

KOMÜNİST Çin, geçen yılda dördüncü nükleer denemesini, Mao Çe Tung'un 73 üncü yaş gününden üç gün sonra, 28 Aralıkta, Sien-Kiang'ta yapmış bulunmaktadır. Böylece Çin 9 Mayıs 1966'da Termo-

Nükleer elemanlar da ihtiva eden üçüncü atom denemesinden sonra 1966 yılını dör- düncü bir denemeye kapatmış olmaktadır.

13 Aralık 1966'da Mareşal Şen Yi bir Brezilya gazetesinde yayınlanan bir de- mecinde, Birleşik Devletlerle, Sovyetler'i Çin'e saldırı plânları yapmakla suçlamış "Şimdi Atom silâhlarına ve füzelere sahi- biz. Nükleer, klasik ya da Amerikalıların icadecekleri her hangi bir savaştan korkmuyoruz. Çin, bu yüzden savaşa ha- zırlanmaktadır. Çin'i vuracak her nükleer bomba, faiziyle geldiği yere iade edile- cektir" demişti. Çin'in dördüncü Atom de- nemesi Mareşalin yukardaki sözlerinin şakayla pek ilgili olmadığını somut bir biçimde göstermektedir.

Komünist Çin'in en geç, 1968 yılında Hid- rojen bombasına, 1970 yılından önce de nükleer silâhları taşıyacak orta ve uzun menzilli füzelere sahip olacağı tahmin edilmektedir.

Diğer taraftan New York Times gaze- tesinin Hanoi'ye özel olarak gönderdiği muhabiri, resmi bildirimlerin iddiaları ak- sine, bir süre önce Hanoi'ye yapılan ha- va hücumlarının sivil halk arasında kayıp- lara yol açtığını yerinde tesbit etmiştir. Amer'kan resmi otoriteleri New York Ti- mes'in muhabiri Harrison Salisbury'nin ileri sürdüklerini "Nüfus yoğunluğa fazla olan yerlere yapılan bombardımanların bu gibi zarar ve kayıplara yol açmadan ede- meyeceğini" iddia eden garip bir bildi- riyle doğrulamak zorunda kalmışlardır.

Kongo'da madenlere hükümet el koyuyor

ÖNCEKİ haftanın başında, üç ay süren hararetili tartışmalardan sonra Kon- go'nun en büyük şirketi "Yukarı Katanga Maden Birliği" ile Kongo Hükümeti ara- sındaki görüşmeler tamamen kesilmiştir. Hatırlarda olduğu gibi, Kongo Cumhur- başkanı General Mobutu, geçen Aralık ayı başında Belçika'nın sömürge yönetimi sırasında "Devlet içinde devlet" olan ünlü maden şirketine, yeni çıkarılan "Bakajika" kanununa dayanarak -söz konusu ka- suna göre Devlet, Maden Birliğine 30 Haziran 1960'tan önce tanınan arazi ve maden imtiyazlarını geri almaktadır- bir ultimatom vermiş, merkezini 1 Ocak 1967'ye kadar Başkent Kinshasa'ya nakletme- sini ihtar etmişti. Ultimatomu uymamanın, şirketin kontrollünün tamamen Kongo oto- ritelerinin eline geçmesi anlamına geldi- ğini bilen Maden Birliği yöneticilerinin "çağrışıya" uymamaları üzerine ise Ge- neral Mobutu, Kongo'nun bakırını işletecek yeni bir teşkilât kurmuştur.

Merkezi eski Elisabethville'de olan Maden Birliği Devletin yabancı dövizleri- nin yarısını, maden gelirleri toplamının da % 70'ini kapsayan en önemli gelir kaynağıdır. Maden Birliği yılda 300.000 Ton bakırdan başka kobalt ve altın da üretmektedir. General Mobutu Maden Bir- liğini -ki önemli ortakları arasında, Ame- rika, İngiltere, Belçika ve Fransa da bu- lunmaktadır- Devlete karşı komplo kur- mak, 1960 Temmuzunda patlak veren ve Kongo'nun en zengin maden bölgesi Ka- tangha'nın, birlikten ayrılmasıyla sonuç- lanmış olaylarda Moise Tshombe'yi des- teklemiş olmakla da suçlanmaktadır.

Kardinal Spellman savaşı körüklüyor

VİETNAM'da Noel dolayısıyla varılan ateş-kes anlaşması önceki pazartesi sabahı mahalli saatle 7'ye kadar sürmüştür. Pazartesi 7.25'ten itibaren Saygon'da patlayan bombalar ateş-kes'in sona ere- rek, savaşın yeniden başladığının ilk be- lirtileri olmuştur. Saat 8'den sonra da Amerikan B-52 bomba uçakları Kuzey Vi- etnam'a karşı saldırılara girişmişlerdir.

Diğer taraftan Birleşik Devletlerin en büyük dini otoritesi Kardinal Spellman'ın Noel'de Saygon'daki Amerikan asker- leriyle yaptığı konuşmada, "savaşı" kör- rükleyen sözler sarfetmesi ve Amerikalı erleri "nihai zafere kadar savaşa davet etmesi" bütün dünyada, özellikle din a- damları arasında büyük bir şok yaratmış- tır. Vietnam savaşının "uygarlığı koru- mak amacıyla yapıldığını" ileri sürmek- te herhangi bir sakınca görmeyen Kardi- nalin, ciddi Le Monde gazetesine göre, bugünkü savaşın pailak vermesinde bü- yük payı olan ve zalim diktasiyla ün ya- yan Dinh Dism'in iktidara gelmesinde C.I.A. ile birlikte büyük rolü olmuştur. Kardinal Spellman'ın Papa VI'nci Paul'ün barış çağrısıyla açık bir biçimde çeli- şen sözleri Vatikan çevrelerinde oldu- ğu gibi Birleşmiş Milletler'de de hayret- le karşılanmıştır.

Ağaoğlu Yayınevi sunar

DÜNYA EDEBİYATI DİZİSİ:

Kitabın Adı:	Yazarı :	Çiltli Adet	Çiltsız Adet
Yalançı Dünya	Orhan Kemal	15.-	10.-
Ve Durgun Akardı Don I	Mikhail Sholokhov	15.-	10.-
Ve Durgun Akardı Don II	> >	15.-	10.-
Ve Durgun Akardı Don III	> >	15.-	10.-
Ve Durgun Akardı Don IV	> >	15.-	10.-
Don Kıyısında Hasat	> >	15.-	10.-
Bitmeyen Kavga	John Steinbeck	12.50	—
Ambersonlar	Booth Tarkenton	12.50	—
Dönüş	Erich Maria Remarque	10.-	—
Muhtesem Catsby	F. Scott Fitzgerald	10.-	—
Cumartesi Gecesi	> >	10.-	—
Pazar S.	Alain Sillitoe	10.-	—
Uğursuz Avlu	Ivo Andric	8.-	6.-
Giovanni'nin Odası	James Baldwin	10.-	—
Çinsej Oyun	Mehmet Seyda	—	10.-
Ağina Yüzler	Samet Ağaoğlu	—	10.-
Katrinin Ölümü	Samet Ağaoğlu	—	5.-
Hücredeki Adam	> > (Türkendi)	—	3.-
Strazburg Hâtraları	> >	—	5.-
Cehennemde Bir Yusuf	Feyyaz Kayacan	—	5.-
Acı Yol	Tahir Kutsi Makal	—	5.-

CASUS KİTAPLARI DİZİSİ:

6 Numaralı Rostov Plânı	James Sullivan	—	5.-
Büyük Beyin	James Sullivan	—	5.-
Casus	I'nday Hardy	7.50	5.-
OSS 117 Tokyo'dan	Jean Bruce	7.50	5.-
Sevgilerle	> >	—	10.-
Rusya'dan Sevgilerle	Ian Fleming	—	5.-
Berlin'de Tuzak	Lindsay Hardy	7.50	5.-
İstanbul'dan Sevgilerle	C. Crain	—	5.-
Gezici Ölüm Hücresi	James Sullivan	—	5.-

KÜLTÜR KİTAPLARI DİZİSİ:

Marxistler Çilt I	Wright Mills	—	7.50
Marxistler Çilt II	Wright Mills	—	7.50
Sosyalizm ve İktidar	P. Ramadier	—	7.50
Kuvay-ı Mill'ye Ruhu	Samet Ağaoğlu	12.50	—
Puşkin Üzerine	> >	—	4.-
Konuşma	Dostoyevski	—	4.-

Lütfen bu sipariş listesine istediğiniz kitapları işaretleyerek adresimize postalayın. ANKARA CAD. 37/7 - İSTANBUL (Ant: 9)

Hüseyin Baş

TÜRK Dış Politikasının 1966 yılı içindeki temel eğilimleri üstüne düşünenler, aynı yıl süresince uluslararası politikada beliren gelişmelerin, Büyük Atatürk'ün bağımsız ve gerçekçi dış politika dönemi bir yana bırakılırsa, ilk kez Türkiye'nin dış politikasında bu derece etkin bir biçimde yansıdığını kabullenmek zorundadırlar. Çoklarına göre, Birleşik Devletler'in Kıbrıs konusundaki tutumu ve hele bunca yıldır yüz çevirdiğimiz "Üçüncü Dünya"dan Birleşmiş Milletler önünde aldığımız ders Türk Dış Politikasında alışılmışın dışında bir uyanmanın, bir silkinmenin en önde gelen nedenleri sayılmaktadır. Meselelere daha gerçekçi bir yöntemle bakarlara göre ise bu silkinin ya da silkinir görünmenin nedeni, bloklar arasında "Barış içinde birlikte yaşam" ilkesi üzerindeki anlaşma sonucu olarak General de Gaulle'un Doğu'ya açılmasından sonra NATO ülkelerinin de sayılamayacak yararlar gördükleri bu yarışa katılmalarıdır.

TÜRK Dış Politikasının de Gaulle tipi, k'şiliği olan, soylu, ulusal olduğu kadar uluslararası, gerçekçi nitelikte bir gelişmenin rayına oturduğunu söylemek güçtür. Nitekim böyle bir politikanın gerçekten uygulanması bazı koşullara ve ilkelere sıkı sıkıya bağlıdır. Bu konuda önerilebilecek en belirgin örnek, General de Gaulle'nün dış politika'sından çok Büyük Atatürk'ün gerçekçi, anti-empyalist, barışçı, uluslararası dostluk prensipleri üstünde temellendirmiş olduğu dış politikasıdır.

Doğu'ya açılma

TÜRK Dış Politikasının 1966 yılı içindeki temel eğilimlerini yukarıda önerilen düşüncelerin de ışığı altında daha yakından incelediğimizde birden fazla gelişmeye

mında elde edilen, kâğıt üstünde önemli yer tutan, uygulamada ise, öteki ülkelerle olan ilişkilerimizle kıyaslandığında "mütevazı" olarak nitelendirilebilecek gelişmeler bir yana bırakılırsa, handikape, tutuk, kompleksli bir dış politikanın bütün belirtilerini taşımaktadır. Barış içinde birlikte yaşama politika'sının altını yılını aştığı, General de Gaulle'nün etkin deneyinin dünya politikasında yepyeni perspektifler açtığından bu yana bir hayli zaman geçtiği düşünülürse, Türk Dış politikasındaki bu yerinde sayış ve gecikmeyi, herhalde sadece, özellikle Sovyetlerin Yalta sonrası yaptıkları vahim hata ile geçiştirmek mümkün değildir. Dış Politikamızdaki bu gelişmelerin en başta gelen nedeni, hiç şüphe yok ki, saldırgan emellerine öncelikle bizim koymamızı isteyen, buna karşılık ekonomik, ticari kültürel alanlarda normal, karşılıklı çıkarlara dayanan ilişkiler söz konusu olunca bizim ildele en sondan gelmemizi çıkarları için daha avantajlı gören, her fırsatta "vefahostları" olmakla övündüğümüz batılı büyük müttefiklerimizdir.

Bununla beraber, Sovyet Başbakanı Kosigin'in Türkiye'yi ilk defa ziyareti sonunda, bazı sınıl tesislerin kurulmasıyla ilgili olarak varılan anlaşmalar uygulanma yoluna girmişlerdir. Bu gelişmeyi, hayli gecikmeyle gelmiş de olsa, yine de Türk Dış Politikasının aktifine kaydetmek lâzımdır.

İslâm Pakı Oyunları

TÜRK Dış Politikasının 1966 yılı içindeki en büyük gelişmesi, Kıbrıs konusunda Amerika ve İngiltere'nin yeniden oyuna gelmesinin yanı sıra, bir de kendisini, Suri'di Arabistan Kralı Faysal aracılığıyla oynanan bir Anglo-Amerikan oyununa, bu oyunun içte ve dışta sebep olacağı tamiri imkânsız kayıplara rağmen, kaptırmış olmasıdır. Büyük tehlike, İslâmın politika alanına hem de dinamik bir biçimde, itilmesidir. Böyle bir davranış eninde sonunda dışardaki sömürgeci takımıyla işbirliği yapan yerli çıkar sahipleri, din ist'amacılarıyla da birleşerek, dış sömürücünün alabildiğine kışkırtmasıyla, gerçek bir kurtuluş yolunda atılacak her ileri adımın karşısında bulunan ve ipleri dışardan çekilen tutucu unsurların motoru, dinamiği, vurucu kuvveti haline gelecektir. Sudan'da "El Umma" part'si, Endonezya'da "Darül-İslâm", Ortadoğudaki "Müslüman Kardeşler" gibi politika-ya itilerek örgütlenmiş İslâmın, uluslarının başına ne badireler açtıklarını hatırdan uzak tutmamak lâzımdır.

... Ve Kıbrıs

KIBRIS konusunda bugün Türkiye bir kez daha, İngiltere ve Birleşik Devletlerin oyununa gelmektedir. Ortadoğuda değişen denge, arap sosyalizmi, bölgedeki Anglo-Amerikan çıkarlarını ciddi olarak tehlikeye sokmuştur. Birleşik Devletler bir yandan Cento, İslâm Pakı, Ürdün köprübaşıyla Ortadoğudaki Nasırcı etkiye set çekme çareleri ararken, öbür yandan da, Mâğrip'te, Fas Tunus gibi ülkelerde ve özellikle Ortadoğuya hızlı bir askeri müdahalenin anahtarı niteliğinde görülen Kıbrıs'ta, Nato aracılığıyla, dolaylı bir biçimde yeni üsler peşinde koşturmaktadır. Kıbrıs konusunda, birdenbire ortaya çıkan son gelişmelerin temelinde işte bu kaygılar yer almaktadır. Dünya ülkelerinin yabancı üslerden arınma çabaları içinde olduğu şu günlerde, Kıbrıs'ın bloklar arasında bir üs savaşı alanı durumuna getirilmesinden Türkiye'nin kârlı çıkması son derece şüphelidir. Kıbrıs'ta Türkiye için en gerçekçi ve şerefli çözüm yolu, elbette bağımsız, üslerden arınmış, barışçı, üçüncü dünya içinde yerini bulacak olan, ada Türkleriyle Rumların birlikte kuracakları bir Kıbrıs'tan geçmektedir.

BİRLEŞMİŞ Milletlerin prestiji, Çin'in üseltğinin bir kez daha geri çevrilmesine rağmen, U-Thant'ın da çabalarıyla son derece artmıştır. Latin Amerika ülkeleriyle birlikte bağımsızlık savaşı sürdüren Üçüncü Dünya ülkelerinin Uluslararası örgütte ne derece etkili olduklarını artık bilmeyen kalmamıştır. Bu yüzden Türkiye'nin üçüncü dünya ülkeleriyle bugün bütün insanlığın paylaştığı temel prensipler üstünde anlaşmaya varması ve bunu somut davranışlarla kanıtlaması artık zorunlu bir hale gelmiştir.

PASİFİ

Kosigin Şale Köşkünde Demirel ile görüşüyor

(Fotograf: Güneş Karabuda)

karşılaşmamız mukadderdir. Söz konusu gelişmelere sırasıyla değinelim: İlk elde, "en güvenilir dostunun" önüne çıkan Birleşik Devletlerle, hiç kuşkusuz İngiltere'nin, Kıbrıs konusunda ilerde ayrıntılarıyla ele alacağımız oyunlarına yine düşmüşüzdür. İkincisi, yine Kıbrıs konusunda Birleşmiş Milletler Genel Kurulunda "esaslı" bir ders aldığımız "Üçüncü Dünya"ya yaklaşalım derken, "Ortadoğudaki Anglo-Amerikan çıkarlarını, Arap Sosyalizmi ve milliyetçiliğine karşı korumak amacıyla tepeden tırnağa İngiliz ve Amerikalıların monte ettikleri monarşist "İslâm Pakı" oyununa düşerek yatırım Orta Doğuyla, Birleşmiş Milletlerde sesini ve ağırlığını her gün biraz daha duyuran koskoca "Üçüncü Dünya"yı bugünden bir kez daha kaybetmişizdir.

ÜÇÜNCÜ gelişme ise Doğulu komşularımızla, dostluk ve komşuluk çerçevesi içinde yaptığımız ikili görüşmeler ve bu görüşmelerden elde edilen sonuçlarla ilgilidir. Polonya ve Arnavutlukla heyetler aracılığıyla; Romanya, Bulgaristan ve nihayet Sovyetler Birliği gibi Doğulu komşu ülkelerle bizzat yapılan görüşmeler, ekonomik, ticari, turizm, spor, hatta kültürel ilişkiler ala-

AĞIR BASAN BİR BİLANÇO

YALANCI DÜNYA

ORHAN KEMAL'in
yeni romanı

BÜTÜN KİTAPÇILARDA

AGAĞLU YAYINEVİ
Ankara cad. 37/7, (Vilâ-
yet karşı) - İstanbul

(Ant - 5)

1966'DAN SECTİKLERİ ÜÇ KİTAP

1966. yayın bolluğu ile dikkati çeken bir yıl oldu "1966'dan seçtiğiniz 3 kitap hangileridir?" sorusunu sordüğümüz yazarlarımızdan, sanatçılarımızdan aldığımız cevapları aşağıda bulacaksınız. (Kitaplar, telif ve çeviri olmak üzere, sanat, edebiyat, bilim eserleri arasından seçilmiştir.) Aldığımız cevaplarda adı geçen kitapların sayısı 37'yi buluyor; böylece, bu soruşturma dolayısıyla, 1966'da yayınlanan eserleri okurlarımıza hatırlatmış olacağız.

En çok oy alarak "ilk üç" arasına giren eserler şunlardır: "Memleketimden İnsan Manzaraları" 7 oy; "Şato" ve "Türkiye Üzerine" 6'şar oy; "Kapital" ve "Elleri Var Özgürlüğün" 5'er oy. Bu beş eser hakkında önümüzdeki sayılarda birer tanıtma yazısı bulacaksınız.

MARKSİSTLER

H. ÇİT ÇIKTI

W. Mihs

Marksist düşünür ve eylemcilerin Türkiye'de ilk defa yayımlanan yazıları. KRÜŞÇOV, 'CHE' GUEVARA, TROÇKI, STALİN, MAO-TSE-TUNG, LENİN, TOGLIATTİ, DEUTSCHER, BERNSTEIN, KARDELJ, ROSA LUXEMBURG, MARX.

(Ant - 8)

YILIN KİTABI ÇIKTI

1938 Harp okulu
Olayı ve
Nazım Hikmet

Yazan : A. Kadir

Bütün kitapçılarda . 10
Lıra. Ödemeli gönderilir.
P. K. 58-Beyazıt, İstanbul

(Ant - 9)

"Güçlü kılan"

Memet Fuat

POLİTİKACIYLA sanatçının çatışmalarında, yakın alanlar düşünüldürse, sanatçının ölümüne ezildiği görünüyor, ama uzak alanlarda, zamana ilerleyişle varılan yerlerde hep politikacı ezik... Hep sanatçının savunduğu doğru çıkıyor, hep sanatçının istediği gerçekleşiyor.

«Ama nedir çağlar üzere

Beni senden güçlü kılan»

Hep sanatçı... Ama kim? Ne o, ne öbürü, ne öteki... Sanatçı bu çatışmada hiç kimse değil. Hiç kimse olmayışıyla başlıyor onu öylesine güçlü kılan.

Bakıyorsunuz, bir sanatçı bir meyhanede alkole batmış gitmiş; bir başkası cinsel çılgınlıklar ardında; bir başkası paracaklarının üstüne kol germiş; bir başkası tepeden turnağa bencilik; bir başkası... Kişiliğini, teklifiğini aşan bir şey sanatçının gücü... Yarına ulaşması, kahedliği de değil... Sanatçının gücü işinden geliyor. İşinin insanları duymak, insanları sezmek,

insanlarda yeşermek olusundan... Tepeden bakanların, yönetenlerin, yol gösterenlerin karşısına, insanlardan yükselen bir sıcaklık, bir buğu gibi çıkıyor... Eli kolu ayağı gibi insanların, sıcaklığı, buğusu, bir parçası olarak...

O, öbürü, öteki, senden yana değilse, belki önemi yok, ama hiç kimse olmayan sanatçı, kişiliklerin ötesindeki sanatçı senden yana değilse, yaşadığın toplumun insan toprağında yeseven sanatın işçisi senden yana değilse, kötüsün demektir, yanlıgılar içinde sin, yenileceksin...

Ona, öbürüne, ötekine tek tek bakıp da, bu mu benden daha iyi bilecek diye küçümsemelere düşen politikacı bilmeli ki "Beni senden güçlü kılan" şey sanatçının işiyle yıllar yılı bilennmiş duyarlığına yansıyan insanlardır.

Hangi insan adına yola çıkmış olursa olsun, politikacı sanatçıyı yanına alamamışsa, halkını da yanına alamamıştır.

● ADALET AĞAĞLU
VATAN İÇİN DOĞUŞTULER. Şolohov, Çev. Gülseren Devrim (Nobel) — DİRENEN FAŞİZM. Çetin Özek (İzlem) — 1938 HARP OKULU OLAYI VE NAZİM HİKMET, A. Kadir.

● OKTAY AKBAL
BOYLE GELMİŞ BOYLE GİTMEZ, Aziz Nesin (Düşün) — ÇAĞIMIZIN SANATI, Aragon, Çev. Bertan Onaran (Gerçek) — SADE'İ YAKMALI MIT S. de Beauvoir, Çev. Cemal Süreya (Fahir Önger).

● OĞUZ AKKAN
BOYLE GELMİŞ BOYLE GİTMEZ, Aziz Nesin (Düşün) — İKİNCİ ADAM, Şevket Süreyya Aydemir (Remzi) — KUTSAL İSYAN, Hasan İzzettin Dinamo (May).

● TAHER ALANGU
BOYLE GELMİŞ BOYLE GİTMEZ, Aziz Nesin (Düşün) — VE O HİÇ BİR ŞEY DEMEDİ, Heinrich Bühl, Çev. Behcet Necatigil (Yirminci Yüzyıl Klasikleri) — KUTSAL İSYAN, Hasan İzzettin Dinamo (May).

● MELİH CEVDET ANDAY
KAPİTAL, K. Marx, Çev. Mehmet Solik (Sol) — ŞATO, F. Kafka, Çev. Kâmuran Şipal (De) — İÇİME ÇEKTİĞİM HAVA DEĞİL GÖKYÜZÜDÜR, Utku Tamer (De).

● ECE AYHAN
KALKINMANIN NERESİNDEYİZ, Besim Östünel — SİMAVNA KADISOĞLU SEYH BEDRETTİN, Abdülhakki Gölpınarlı (EH) — ASYA TİPİ ÜRETİM TARZI VE AZ GELİŞMİŞ ÜLKELER, Sencer Divitçioğlu (EH).

● İLHAN BERK
KAPİTAL, K. Marx, Çev. Mehmet Solik (Sol) — SOSYALİSTLER İÇİN FELSEFE, M. Cornforth, Çev. E. Başar - S. H. Çelenk (Sol) — FELSEFENİN BAŞLANGIÇ İLKELERİ, Politzar, Çev. Cem Eroğul (Sol).

● MUZAFFER BUYRUKÇU
DİN ÜZERİNE, Marx - Engels, Çev. Murat Belge (Gerçek) — FELSEFENİN BAŞLANGIÇ İLKELERİ, Politzar, Çev. Cem Eroğul (Sol) — ŞATO, F. Kafka, Çev. Kâmuran Şipal (De).

● EDİP CANSEVER
SES VE ÖFKE, W. Faulkner, Çev. Rasih Güran (Remzi) — ŞATO, F. Kafka, Çev. Kâmuran Şipal (De) — ÇAĞIMIZIN SANATI, Aragon, Çev. Bertan Onaran (Gerçek).

● DEMİRTAŞ CEYHAN
MEMLEKETİNDEN İNSAN MANZARALARI, Nazım Hikmet (De) — ASYA TİPİ ÜRETİM TARZI VE AZ GELİŞMİŞ ÜLKELER, Sencer Divitçioğlu (EH) — TÜRKİYE ÜZERİNE, K. Marx, Çev. S. Hilav - A. Tokatlı (Gerçek).

● NECATİ GUMALİ
MEMLEKETİNDEN İNSAN MANZARALARI, Nazım Hikmet (De) — HAPISANE MEKTUPLARI, Antonio Gramsci, Çev. Atilla Tokatlı (Gerçek) — TÜRKİYE ÜZERİNE, K. Marx, Çev. S. Hilav - A. Tokatlı (Gerçek).

● CEVAT ÇAPAN
ELLERİ VAR ÖZGÜRLÜĞÜN, Oktay Rifat (De) — DİLE GELSİLER, Vedat Günyol (Çan) — YUNUS EMRE'YE SELAM, Sabahattin Eyuboglu (Çan).

● TARIK DURSUN
VE DURGUN AKARDI DON, Şolohov, Çev. Tektas Ağaoglu (Ağaoglu) — TÜRKİYE ÜZERİNE, K. Marx, Çev. S. Hilav - A. Tokatlı (Gerçek) — DİLE GELSİLER, Vedat Günyol (Çan).

● MEMET FUAT
MEMLEKETİNDEN İNSAN MANZARALARI, Nazım Hikmet (De) — ELLERİ VAR ÖZGÜRLÜĞÜN, Oktay Rifat (De) — İÇİME ÇEKTİĞİM HAVA DEĞİL GÖKYÜZÜDÜR, Utku Tamer (De).

● VEDAT GÜNYOL
ELLERİ VAR ÖZGÜRLÜĞÜN, Oktay Rifat (De) — YUNUS EMRE'YE SELAM, Sabahattin Eyuboglu (Çan) — MARKSİZM VE SİİR, George Thomson, Çev. Cevat Çapan (Uğrak).

● DOĞAN HIZLAN
TÜRKİYE ÜZERİNE, K. Marx, Çev. S. Hilav - A. Tokatlı (Gerçek) — DİLE GELSİLER, Vedat Günyol (Çan) — ELLERİ VAR ÖZGÜRLÜĞÜN, Oktay Rifat (De).

● SELAHATTİN HİLAV
DOĞUNUN SORUNLARI, Mehmet Emin Bozarslan — KAPİTAL, K. Marx, Çev. Mehmet Solik (Sol) — MEMLEKETİNDEN İNSAN MANZARALARI, Nazım Hikmet (De).

● YASAR KEMAL
TÜRKİYE ÜZERİNE, K. Marx, Çev. S. Hilav - A. Tokatlı (Gerçek) — ŞATO, F. Kafka, Çev. Kâmuran Şipal (De) — MEMLEKETİNDEN İNSAN MANZARALARI, Nazım Hikmet (De).

● AZİZ NESİN
KAPİTAL, K. Marx, Çev. Mehmet Solik (Sol) — AMERİKAN HARP DOĞRUKLARI, M. Fahri (Yün) — 1938 HARP OKULU OLAYI VE NAZİM HİKMET, A. Kadir.

● ÖZDEMİR NUTKU
HİROŞİMA SEVGİLİ, M. Duras, Çev. Cevat Çapan (Uğrak) — OPPENHEIMER DAVASI, H. Kipphardt, Çev. Sevim Özakman (İzlem) — TAHTA KURUSU, Mayakovski, Çev. Sabiha Serim (Habera).

● RAUF MUTLUAY
MEMLEKETİNDEN İNSAN MANZARALARI, Nazım Hikmet (De) — BOYLE GELMİŞ BOYLE GİTMEZ, Aziz Nesin (Düşün) — VE DURGUN AKARDI DON, Şolohov, Çev. Tektas Ağaoglu (Ağaoglu).

● AHMET OKTAY
KAPİTAL, K. Marx, Çev. Mehmet Solik (Sol) — ŞATO, F. Kafka, Çev. Kâmuran Şipal (De) — ÇAĞIRMAYAN YAKUP, Edip Cansever (De).

● CEMAL SÜREYA
MEMLEKETİNDEN İNSAN MANZARALARI, Nazım Hikmet (De) — ŞATO, F. Kafka, Çev. Kâmuran Şipal (De) — İÇİME ÇEKTİĞİM HAVA DEĞİL GÖKYÜZÜDÜR, Utku Tamer (De).

● ATTILÂ TOKATLI
YOLCU, Nazım Hikmet (Pınar) — ASYA TİPİ ÜRETİM TARZI VE AZ GELİŞMİŞ ÜLKELER, Sencer Divitçioğlu (EH) — DİYALEKTİK DÜŞÜNENİN TARİHİ, Selahattin Hilav (Sosyal).

● CENGİZ TUNCER
SOSYALİST FELSEFENİN TEMEL PRENSİPLERİ, Politzar, Çev. Cem Gön (Sosyal) — TÜRKİYE ÜZERİNE, K. Marx, Çev. S. Hilav - A. Tokatlı (Gerçek) — ELLERİ VAR ÖZGÜRLÜĞÜN, Oktay Rifat (De).

● TUTGUT UYAR
MEMLEKETİNDEN İNSAN MANZARALARI, Nazım Hikmet (De) — ÇAĞIMIZIN SANATI, Aragon, Çev. Bertan Onaran (Gerçek) — DÜŞÜŞME GEÇESİ, Dürrenmatt, Çev. Cenap Yılmaz (Bilgi).

Cevap bekleyen sorular

Selahattin Hilav

Ulvi Uraz topluluğu,
Refik Erduran'ın Karta
Tekmesi adlı eserini
başarı ile oynuyor.
Topluluğun ikinci tur
oyunu olarak sahneye
koyduğu eser İstanbul
tiyatro severleri
tarafından ilgi ile
izleniyor. Resimde Ulvi
Uraz (Aziz Bey) ve
Peri Han (Ferhunde)
oyunun ikinci
perdesindeki bir
sahnesinde görülüyor.

TIYATROLAR İKİNCİ TUR OYUNLARINA BAŞLIYOR

İstanbul tiyatroları yeni yıl ile beraber ikinci tur oyunlarına başlamışlardır. Ulvi Uraz Topluluğu, Refik Erduran'ın Kartal Tekmesi adlı oyununu sahneye koymuştur. Tiyatro tekniği ve öz olarak çok güçlü bir yapıt olan Kartal Tekmesi yeni yılın ilk büyük sanat olayıdır.

Haldun Dormen Tiyatrosu ise Yaşar Kemal'in Yer Demir Gök Bakır adlı oyununun provalarına hız vermiştir. Oyun önümüzdeki hafta içinde İstanbul seyircilerine sunulacaktır. Güriz Sururi Engin Cezzar Topluluğu ise, ikinci tur için Güngör Dilmen Kalyoncu'nun Kurban adlı oyununu repertuvara alarak provalara başlamıştır.

Ankara'da Devlet Tiyatrosu ise, ikinci tur oyunlarını ilan etmiştir. Bunlar, Sevgi Sanlı'nın Menekşe Yaprakından İnciden Kız, Aydın Arıt'ın Aya Bir Yolcu ve Ergun Sav'ın Yakut Balık adlı oyunlarıdır. Devlet Tiyatrosu, ayrıca, Ekinler Yeperince, Kaçak ve Bütün Gün Ağaçlarda adlı oyunları da ikinci tur repertuvarına almıştır.

Üniversitelerarası Nancy Şenliği'nde birincilik alan Ankara Deneme Sahnesi, geçtiğimiz hafta Yaşar Kemal'in birincilik alan oyunu Uzun Dere ile Güngör Dilmen'in Ayak Parmakları adlı oyunlarını başkent seyircilerine göstermeğe başlamıştır.

TRT RADYO OYUNU SİPARİŞ EDİYOR

Radio oyunlarının kalitelerini düzeltmek üzere yarışmalar düzenlemenin beklenen sonucu vermediğini gören TRT, tanınmış oyun yazarlarına radyo oyunları ısmarlamağa karar vermiştir.

TRT ile çeşitli kurumları temsil eden dokuz kişilik jüri, oyun ısmarlanacak yazarları seçmek üzere 26 Aralık 1966'da Ankara'da toplanmış ve yedi yazar seçmiştir. TRT'den Cevat Memduh Altar, Adalet Ağaoglu, Güngör Dilmen; İstanbul Edebiyat Fakültesi'nden Cevat Çapan; Ankara Dil Tarih Coğrafya Fakültesi'nden Ödemiş Nutku; Türk Edebiyatçıları Birliğinden Nezihe Meriç ve Fethi

Naci; Devlet Tiyatrosu'ndan Cüneyt Gökçer; Devlet Konservatuarı'ndan Mahir Canova.

Jürinin seçtiği oyun yazarları, oy sırasına göre şöyledir: Necati Cumali, Oktay Rifat, Turan Oflazoğlu, Cahit Atay, Aziz Nesin, Sabahattin Kudret Aksal, Orhan Asena.

TRT, 45 - 60 dakikalık bir radyo oyunu için bu yazarlara 3 Bin lira ödeyecektir.

MEMET FUAT YARIN KONFERANS VERECEK

Mehmet Fuat, her yıl, Ocak ayının ilk günlerinde, geçen yılın şiir, hikâye, deneme ve eleştirileri üzerine yaptığı konuşmayı, bu yıl da 4 Ocak'ta, Türk - Alman Kültür Merkezi'nde saat 18.30'da yapacaktır.

ELİF KİTABEVİ

- DİN İLE BİLİM, Bertrand Russell, 5 TL. Tarih boyunca din ile bilimin çatışmasının hikâyesi.
- ASYA TİPİ ÜRETİM TARZI VE AZ GELİŞMİŞ ÜLKELER, Doçent Sencer Dıvıtoğlu, 3 TL.
- DIONİSOS VE ANADOLU KÖYLÜSÜ, Metin And, 3 TL.
- TÜRKÜN ATEŞLE İMTİHANI, Halide Edip Adivar, 10 TL. Kurtuluş Savaşı ve Atatürk'le Hı'lı hatıralar.
- MOSKOVA HATİRALARI, General Ali Fuat Cebesoy, 5 TL.
- A D R E S : ELİF KİTABEVİ, BEYAZIT İSTANBUL.
- ÖDEMELİ GÖNDERİLİR.

DE YAYINEVİ

Yeni kitaplarını sunar:

1. MEMLEKETİMDEN İNSAN MANZARALARI - Nâzım Hikmet
İHL Kitap çıktı. 6 TL.
2. MALTE LAURIDS BRIGGENİN NOTLARI, Rainer Maria Rilke
Çeviren: Behçet Necatigil, 7,5 TL.

(Ant — 8)

Memet Fuat'ın seçtikleri

TÜRK EDEBİYATI 1967

Edebiyatımızın bir yılını en güzel örnekleriyle elinizin altına getiren antoloji, 10 TL.

DE YAYINEVİ

Vilâyet Han, Cağaloğlu
(Ant — 7)

BATIDA olup bitenlerin, bizim de başımızdan geçtiğine inanıyoruz. Bu inancın içinde, hem kendimizi yüceltme isteği, hem de, bilerek ya da bilmeyerek kolayca kaçma eğilimi var. Kendi özelliklerimizi, benzersizliklerimizi arayıp bulmak gibi tedirgin edici ve yorucu bir işten de, yalnız kalmaktan da kurtuluyoruz böylece. Aradan yıllar geçtikten sonra, Batı'da, marksist düşünce içinde, sanat eserlerinin günlük politika açısından değerlendirilmiş olduğunu fark ediyoruz; bizde de öyle oldu diyerek yakınıyoruz. Sanatın kendine özgü yasalarının önemsenmediğini görüyoruz; bizim eleştirmeciler de böyle yapıyor. Batı'da ve sosyalist ülkelerde, bugün, bir yana bırakılmakta olan bu dogmacı sanat görüşünün, belli bir yoruma; klasik marksizmin belli bir yorumuna dayandırılmış olduğunu; ama bizim, böyle bir temellendirmeyi bile gerektiği gibi yapamadığımızı unutuyoruz. Unuttuğumuz için kabahatli Upton Sinclair'de buluyoruz. Bir batılı marksiste, hem de o yakındığımız dar sanat görüşünü savunan bir marksiste, «bizim eleştirmeciler Altın Zincir'e dayanarak eserlerimizi dar bir açıdan değerlendirdiler, bize de haksızlık ettiler» desek, eleştirmecilerimize benzettiklerimiz bu zâtın, «Upton Sinclair'ın marksist düşünceyle ilgili olmadığını bilmiyor muydunuz? Bunu, zamanında açıklamak sorumluluğu size de düşmez miydi?» diyebileceğini düşünmüyoruz. Dogmacı olduğunu, yetersiz ve dar olduğunu söylediklerimiz o sanat görüşünün bile, Batı'da, Sinclair'e değil, klasik metinlerin belli bir yorumlanmasına dayandırıldığını görmek istemiyoruz. Bu kaçınma, yetersizlik duygusundan gelen bu kolay benzetmeler, bu kolay çözümler, batılılara benzemeyişimizin sayısız delillerinden biridir.

ÇIKIŞ noktamız gerçek olmayınca, bugün sanat görüşleri alanında kendini gösteren önemli değişiklikleri kavramamız da mümkün olmuyor. Sinclair'i zararsız hale getirdikten sonra, Plehanov'un da modası geçmiş olduğunu ilan ediyoruz. Dogmacı ve dar sanat görüşünün yerine, fikri temellerinin neler olduğunu söylemek zahmetine girmediğimiz; ya da ilkelerini arayıp bulmaya çalışmadığımız bir özgürlük sarhoşluğunu koyuyoruz. Oysa sorular her zamanki gibi yine cevaplarını bekliyorlar. Eleştirmeler, inkârlar, reddetmeler sona erince ortaya çıkan boşluk, olumlu açıklamaların, ileri sürmelerin, ilkelerin, yargıların gerekli olduğunu duyuruyor. Yarınki elimizden geldiğince gösterdik, şimdi doğruyu arayıp bulmak ve açıklamaya çalışmak zorundayız.

SON yıllarda marksist düşünce içinde ortaya çıkmış olan ve bizde de soluk yansısı görülen «yenileşme» ve «kaynağa dönüş» hareketinin sonucu olarak, sanatın, bir çeşit bilgi, yani imgelerle dile getirilen bir bilgi değil, bir «iş», bir «yaratış», bir «praxis», yani dünyanın ve dış gerçeğin bir çeşit «değişikliğe uğratılması» olduğu ileri sürülüyor. Sanat, «tabiatın insanlaştırılmasıdır» deniyor. Sanatta, yaratış fiilinin bir araç değil bir amaç olduğu söyleniyor. Sanat eserinin günlük politikaya değil, geniş anlamıyla politikaya, yani dünyanın ve insanın değiştirilmesine bir katkı olduğu belirtiliyor. Her gerçek sanat eserinin, içinden doğduğu toplumsal ilişkilerle bağlı olarak, insanla dünya arasındaki ilintiyi dile getirdiği; insanın yaratış gücünün elle tutulur bir örneği olduğu, bundan ötürü okura, seyirciye ya da dinleyiciye, özgürlüğe doğru bir adım atmak, gerçeği değişikliğe uğratmak coşkunluğunu sağladığı ve bu bakımdan politik bir anlam taşıdığı üzerinde duruluyor. Açık değişmiştir ama Brecht'in şu sözü doğrulugundan ve değerinden hiç bir şey kaybetmemiştir: «Estetizim, toplumsal kavgamızın bir parçasıdır.»

DOGMACI görüşü ve dar anlayışı, Sinclair'i Plehanov'u eleştirip astık; geçmişten ve yapılan haksızlıklardan huncamızı aldık diyelim. Peki, cevaplarını bekleyen soruları ne yapacağız? Dünyanın değiştirilmesine katkıda bulunacak bir sanat eserinin özellikleri nelerdir? Sanatçının toplum ve tarih gerçekleri hakkında doğru bir bilgi edinmesinin sanat yaratışı bakımından önemi ve gereği nedir? Yeni görüşlerin ışığında, öz ve biçim ilişkileri nasıl görülmelidir? Konu ile temanın karşılıklı ilintileri nelerdir? Sosyalist öz ve millî biçim problemini nasıl ele almamız gerekecek? Bu genel soruları, özel gerçeklerimiz içinde nasıl çözeceğiz? Bu sorulara cevap verecek miyiz, yoksa, daha sonra bizim de aynı soruvenleri geçirdiğimiz söyleyebilmek için, Batı'da yapılanları yine dikkatsizce izlemekle mi yetineceğiz?

KOSIGIN'IN ZİYARETİ CHP'DEKİ ÇATIŞMA VE BASINA BASKI..

Geçtiğimiz hafta Türk basını en fazla üzerinde durduğu konu Sovyetler Birliği Başbakanı Kosigin'in Türkiye ziyareti oldu. Bellibağı gazeteler ziyareti olumlu karşılarken sağcı basında diplomatik teamülleri dahi hiçe sayan bir tahrik kampanyası gözden kaçmadı.

Yeni Gazete, başyazısında "Sovyetler Birliği Başbakanı'nın Türk yöneticilerine uzanan elini samimiyetle sıkmakta barışsever Türk Milleti'nin menfaati vardır" derken Tercüman Gazetesi'nde Kadırcan Kafil caddelere Rus bayrakları asılmasına karşı çıkarak "Rusya'nın sağı da solu da Moskof'tur, kızıl da beyazı da birdir, emperyalisttir, Boğazlarda, Anadolu'da, bütün dünyada gözü vardır" diyordu.

Milliyet'te Abdi İpekeği'ye göre, "Kosigin'in ziyareti Türkiye ile Sovyetler Birliği arasında bir kaç yıl önce başlayan yakınlaşma teşebbüslerinin duracağı hususundaki şüpheleri ortadan kaldırmış, aksine İleriye doğru bazı adımların atılmasına vesile olmuştur." Cumhuriyet Başyazarı Nadir Nadi, Kosigin'in ziyareti sonunda yayınlanan bildiriye şöyle yorumladı: "Bildiri bize yeni bir şey öğretmemekle beraber, önünü zamanında başlayan Türk-Sovyet yakınlaşma çabalarının AP iktidarı devrinde de bozulmadığını hattâ daha iyiye doğru gelişme imkânlarını muhafaza ettiğini söyleyebiliriz."

Kosigin'in ziyaretiyle ilgili en şiddetli çıkışı Yeni İstanbul'da Server Muhsin yaptı: "Rus'u emperyalist ve gaddar görmeyen,

dest zauneden zavallılar! Siz hem gafîl, hem hainsiniz!"

CHP'deki çatışma

CHP Meclisi'ndeki çatışmalar da geçtiğimiz hafta Türk basınına meşgul eden başlıca konulardan biri oldu. Abdi İpekeği Milliyet'te "Ecevit ekibine muhalif o-

Inek ve kırat

Demirel'in anasının, inek sağarken resmini almışlar. Bu resim o kadar razbet görmüş ki, neredeyse kıratı geçmiş! AP bundan böyle kırat yerine inek resmini kullansa daha yerinde olacak... Millet'in inek gibi nasıl sağıldığını göstermesi bakımından da çok yerinde ve manidar bir işaret...

O. Yüksel Serdengeçti
(YENİ İSTANBUL)

İnelerin işi bu ekibi yıpratacak, partideki bölünme eğilimini körükleyecek bir mücadeleye sürüklemeleri, hem kendileri, hem de partileri hesabına yararlı görülmektedir" diyor. Yeni Gazete başyazısında "CHP'deki kaynaşma, herkesin bildiği gibi, status-quo'cular işbaşındaki ekibi hazmedemediklerinden doğmaktadır. Bu kaynaşma CHP'ye kayıtlı olduğu halde asıl partisi başka yerde bulunanların kendi partilerini bulacağı güne kadar devam edecektir" hükmüne varıyordu. Cumhuriyet'te Ecevit Güresin'e göre "Ortanın solu,

RAMAZAN'DA

AKŞAM: Ramazan münasebetiyle Hâfız Bayramı Tarsuslu'dan "İsrâ ve Fırkân sâureleri" (plak hediyesi)
Her Müslümanın rehber kitabı
Kur'an Kerim
İslâm Tarihi
İlk Hacı - İlk Kurban
Türkler Nası Müslüman Oldular?
Hz. Muhammed'in Kızları - Meşakkat Kızları
Ramazan Fıkraat
Camilerde Bugün
Hadisler ve Ramazan Sohbetleri
Kur'an'da Neiler Var?
İmsakiye
Mevlâna'nın İlham Kaynağı Tebrizli Şems

BÂBİLÂ'DE SABAH: Abdülaziz Han
El mevahib-ül-ledüniyye
Ebu Ubeyd Sekaifi
Tasavvuf
Şeriat
Hz. Ömer'den Hikmet
Fatih Sultan Mehmed Han

BUGÜN: Nûr İrmakları
Efendimizin Mucizeleri
Hazretti Muhammed

Bu tevbeyle her gece okuyunuz
Kerbela'nın kahraman kızı Hz. Zeyneb
Oku, düşün, ibret al!
Bir ramazan hikâyesi

DÜNYA: Hz. Muhammed ve Kur'anı Kerim
HABER: Ramazan, din düşmanlarına ihtar!
Üç Hadis
Ramazan Fıkraları

MİLLİYET: Dini Öğütler (Va'z)

SON HAVADIS: İslâm'da sosyal adalet ilkeleri
Hadis-i şerifler
İslâmın dört halifesi
Kur'anı Kerim'den âyetler
Kur'an'dan ilhamlar
Din konusunda sorulara cevaplar
Peygamberimizin Ehli Beyti

YENİ İSTANBUL: Ayasofya'da mahya İftariye
Ramazan sohbetleri
Hat Sanatı
Hangi camide hangi valiz?

Sevabına duyururuz...

TÜRK BASINI

Basına baskı!

Adalet Bakanı Dincer'in, Basın Kanunu'nda gazetelere baskı arasında elkonulmasını sağlayacak bir değişiklik yapılacağını bildirmesi muhalif muvafık bütün gazetelerde sert tepkiler yarattı. Yeni İstanbul'da Nizamettin Nazif "Anayasa Mahkemesi, bu tâdil anayasaya uygun bulunmayacaktır. Yılbaşında hindî yenir yahû! Neden şu Basın Kanun'u yolmağa kalkıştınız?" diye soruyor. Server Muhsin "Sansür.. Sansür.. Elze göre hava hoş. Hoş amma AP'ye Demirel ile Dincer'in kastedmesi.. Bu hoş değil!" diyor. Son Havadis'te Adviye Fenik "Bana kalırsa, gazeteler, baskı altında değil de, o andan önce, yani baskıya geçirmeden önce kontrol edilmelidir!" diyerek kararla alay ediyordu.

SATILIK MATBAA MAKİNESİ

1. Augsburg Fabrikası'nın 82 x 114
2. Johannesburg Fabrikasının 83 x 95
boylarında halen işletilmekte olan eski Alman sağlam makineleri 50'er Bin Lira ile satılıktır.

İstanbul'da Sirkeci'de
TAN GAZETE VE MATBAASI'NDA
ŞEF BAY NATIK'A MÜRACAAT

ANT • Haftalık Siyasal Dergi • Kurucuları: YASAR KEMAL, FETHİ NACI, DOĞAN ÖZGÜDEN • Sahibi ve Yayı İşleri Müdürü: DOĞAN ÖZGÜDEN • Teknik Sekreter: İNCİ ÖZGÜDEN • İdare yeri: EBUSSUUD CADDESİ, TAN HANLI, 302, SİRKECİ - İSTANBUL • Tel.: 27 81 09 • Posta Kutusu: 994 - SİRKECİ • Ankara

Temelleci: MEHMET KEMAL, Tel: 12 58 66 • Dışlidiği ve basıldığı yer: TAN MATBAASI • Fiyatı: 125 Kurus • Abone satıları: Yıllık 60 Lira, Altı aylık 30 Lira, Üç aylık 15 Lira • İlan tarifesi: Bir sütunda santimi 25 Lira, yayın illalarına %20 indirim uygulanır • Tek sütuna 5 santimlik kute halinde yayın illaları 50 Lira'dır.